

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αρχικά, θα θέλαμε να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας στις οικογένειες μας για τη συμπαράσταση και την ηθική υποστήριξη που μας προσέφεραν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μας.

Ιδιαίτερα, όμως, ευχαριστίες θα θέλαμε να απονείμουμε στον επιβλέπων καθηγητή μας, τόσο για την υπομονή και την υποστήριξη, όσο και για τις επικοινωνιακές υποδείξεις, που μας έδειξε στην προσπάθειά μας αυτή. Επίσης, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε και όλους τους καθηγητές μας για τις γνώσεις που μας μετέδωσαν όλα αυτά τα χρόνια.

**ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ**

Περιεχόμενα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	7
SUMMARY.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΥΛΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΤΟΥΣ	8
1.1 Ορισμός Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων.....	8
1.2 Καταχώρηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων σύμφωνα με ΕΓΛΣ	10
1.2.1 Καταχώρηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων σε λογιστικά βιβλία.....	10
1.2.2 Λογιστική παρακολούθηση.....	10
1.2.3 Παραχώρηση χρήσης άυλου παγίου	11
1.2.4 Απόσβεση άυλου παγίου.....	11
1.2.5 Φορολογία εισοδήματος.....	12
1.3 Καταχώρηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων σύμφωνα με ΔΛΠ 38.....	13
1.3.1 Καταχώρηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων σε λογιστικά βιβλία.....	13
1.3.2 Λογιστική παρακολούθηση.....	14
1.3.2.1 Αρχικές καταχωρήσεις.....	14
1.3.2.2 Μεταγενέστερες δαπάνες	15
1.3.2.3 Μεταγενέστερη αποτίμηση (κόστος κτήσης – εύλογη αξία).....	17
1.3.3 Απόσβεση άυλων παγίων	18
1.3.4 Μη αποσβέσιμα άυλα πάγια.....	22
1.3.5 Φορολογική αντιμετώπιση άυλων παγίων	23
1.4 Διαφορές στην καταχώρηση των Άυλων Παγίων μεταξύ ΕΓΛΣ και ΔΛΠ	23

**ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ ΚΑΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	
	28
2.1 Υπεραξία (ΕΓΛΣ – ΔΛΠ).....	28
2.2 Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας.....	29
2.3 Franchising.....	30
2.4 Διπλώματα ευρεσιτεχνίας	34
2.5 Άδειες παραγωγής και εκμεταλλεύσεως	34
2.6 Σήματα	35
2.7 Μέθοδοι (Know - How).....	36
2.8 Δικαιώματα	37
2.9 Προκαταβολές κτήσεως ασωμάτων ακινητοποιήσεων.....	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ	38
3.1 Ορισμός αποτίμησης.....	38
3.2 Η αναγκαιότητα της αποτίμησης των άυλων παγίων	38
3.3 Μέθοδοι αποτίμησης των άυλων παγίων	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ	47
4.1 Άυλα Πάγια ωφέλιμης ζωής: Απόδοση	47
4.2 Αποτίμηση της αξίας μιας φίρμας.....	49
4.2.1 Μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών	50
4.3 Γνωστοποιήσεις.....	52
4.4 Ο αντίκτυπος των χαρακτηριστικών των άυλων παγίων κατά την αποτίμηση τους	55

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΕΥΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ	
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ.....	58
5.1 Σύγχρονες Μελέτες Ερευνών.....	58
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	65
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	71

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Είναι ευρέως αποδεκτό το γεγονός ότι τα άυλα περιουσιακά στοιχεία διαδραματίζουν έναν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη της οικονομικής ανάπτυξης, στην παγκόσμια οικονομική πρόοδο καθώς και στην διαρκή αύξηση του παγκόσμιου πλούτου μέσα στο σύνθετο και έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον της σύγχρονης οικονομικής πραγματικότητας (Flegm, 2008). Οι μέθοδοι παραγωγής, τα δικαιώματα, η έρευνα και η ανάπτυξη είναι ορισμένα μόνο από τα άυλα που προσφέρουν στις εταιρίες την δυνατότητα όχι μόνο να αποκτήσουν ένα ισχυρό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αγορά στην οποία διαπραγματεύονται και να αποσπάσουν ισχυρά κέρδη αφού στην ουσία καταφέρνουν να μετατρέψουν την προσπάθειά τους στο να αναπτυχθούν και να ευημερήσουν σε ένα περιουσιακό στοιχείο (Sacui, & Szatmary, 2015).

Η δημιουργία των άυλων περιουσιακών στοιχείων από την ίδια την επιχείρηση πραγματοποιείται μέσα από διαδικασίες οι οποίες απαιτούν σημαντικούς οικονομικούς πόρους. Ουσιαστικά, αυτοί είναι απαραίτητοι τόσο για την ερευνητική διαδικασία όσο και για την προσπάθεια δημιουργίας ενός καινοτόμου προϊόντος, μεθόδου παραγωγής κτλ. Αυτά τα κόστη είναι οι επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις για έρευνα και ανάπτυξη που ευθύνονται για την δημιουργία κάθε άυλου περιουσιακού στοιχείου που παράγεται. Στην σύγχρονη εποχή, τα άυλα περιουσιακά στοιχεία έχουν αναδειχθεί σε σημαντικές πηγές πλούτου, οι οποίες διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη και πρόοδο των επιχειρήσεων (Kaufmann, & Schneider, 2004).

Παρατηρείται πως οι ανεπτυγμένες χώρες υπολογίζουν την τεράστια σημασία των άυλων περιουσιακών στοιχείων και μέσα από μια διαδικασία έρευνας και ανάπτυξης επιδιώκουν την δημιουργία ενός καινοτόμου προϊόντος ή μεθόδου παραγωγής που θα παρέχει την δυνατότητα ανάπτυξης της επιχείρησης αλλά και της οικονομίας συνολικότερα. Η αγοραία αποτίμηση των εξόδων έρευνας και ανάπτυξης αποτελεί το επίκεντρο ενδιαφέροντος πολλών αναλυτών (Stolowy, & Jeny-Cazavan, 2011).

Δυστυχώς η αποτίμηση αυτής της επένδυσης είναι αρκετά δύσκολη και οι περισσότερες μελέτες χρησιμοποιούν διαφορετικές προσεγγίσεις προκειμένου να

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

ανακαλύψουν την επίδραση της στην χρηματιστηριακή τιμή των μετοχών. Είναι γεγονός ότι τα τελευταία είκοσι χρόνια έχει παρατηρηθεί μία απρόβλεπτη αύξηση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης στις Η.Π.Α. αλλά και στις ανεπτυγμένες χώρες καθώς επίσης και ανάπτυξη κλάδων όπως είναι για παράδειγμα ο κλάδος της βιοτεχνολογίας, των τηλεπικοινωνιών και του λογισμικού (Marr, Schiuma, & Neely, 2002).

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με θέμα «*Διερεύνηση των Λογιστικών Μεθόδων Αποτίμησης των Άυλων Παγίων*» απαρτίζεται από πέντε (5) κεφάλαια. Το πρώτο κεφάλαιο αφορά τον εννοιολογικό προσδιορισμό των άυλων περιουσιακών στοιχείων και την καταχώρησή τους. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναπτύσσεται η ανάλυση των άυλων παγίων κατά λογαριασμό. Το τρίτο κεφάλαιο αναφέρεται στην αποτίμηση των άυλων παγίων. Το τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζει τις μεθόδους αποτίμησης των άυλων περιουσιακών στοιχείων. Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται σύγχρονες μελέτες ερευνών σχετικά με την αποτίμηση των άυλων παγίων στον διεθνή χώρο. Τέλος, παρατίθενται συμπεράσματα.

Λέξεις κλειδιά: άυλα περιουσιακά στοιχεία, αποτίμηση, λογιστικές μέθοδοι.

SUMMARY

This paper on ‘Investigation of the accounting methods for the valuation of intangible assets’ consists of five (5) chapters. The first chapter concerns the conceptual identification of intangible assets and their registration. The second chapter develops the analysis of intangible assets per account. The third chapter refers to the valuation of intangible assets. The fourth chapter presents the valuation methods for intangible assets. The fifth chapter presents modern research studies on the valuation of intangible fixed assets in the international realm. Finally, conclusions are made.

Key words: intangible assets, valuation, accounting methods.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΥΛΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗ ΤΟΥΣ

1.1 Ορισμός Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων

Τα Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία αποτελούν ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν τόσο την δομή όσο και την πορεία της εκάστοτε επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα, τα Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία είναι εκείνα που αποφέρουν οικονομικά οφέλη για την εκάστοτε επιχείρηση σε χρονικό διάστημα που υπερβαίνει την λογιστική ετήσια περίοδο. Δηλαδή, τα Πάγια αφορούν τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία προορίζονται για διαρκή και μόνιμη χρησιμοποίηση στην εκάστοτε επιχείρηση και που κυκλοφορούν βραδύτατα σε περισσότερες από μια χρήσεις (Amir, Lev, & Sougiannis, 2003).

Επιπρόσθετα, τα Άυλα Περιουσιακά Στοιχεία αποτελούν υποκατηγορία της ομάδας 1 του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, η οποία περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία του Παγίου Ενεργητικού της εκάστοτε επιχείρησης. Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ., τα άυλα πάγια στοιχεία (δηλαδή οι ασώματες ακινητοποιήσεις) είναι τα ασώματα εκείνα οικονομικά αγαθά τα οποία είναι δεκτικά χρηματικής αποτιμώσεως και είναι δυνατό να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής, είτε αυτά μόνα, είτε μαζί με την οικονομική μονάδα. Τα άυλα πάγια στοιχεία αποκτώνται με σκοπό να χρησιμοποιηθούν παραγωγικά για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα έτος, και διακρίνονται σε κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία αφορά τα δικαιώματα, όπως για παράδειγμα τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμποροβιομηχανικά σήματα, ή την πνευματική ιδιοκτησία. Η δεύτερη κατηγορία αφορά τις πραγματικές καταστάσεις, ιδιότητες και σχέσεις, όπως είναι η πελατεία, η φήμη, η πίστη, η καλή οργάνωση της οικονομικής μονάδας, ή η ειδίκευση στην παραγωγή ορισμένων αγαθών (Τσαγκλάκανος, 2015).

Ουσιαστικά, στην δεύτερη κατηγορία ανήκουν τα στοιχεία που κατά κύριο λόγο συνθέτουν την έννοια του γνωστού όρου της «υπεραξίας» ή της «φήμης» και «πελατείας» της εκάστοτε επιχείρησης και τα οποία προσδίνουν στην μονάδα που

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

λειτουργεί παραγωγικά συνολική αξία μεγαλύτερη από εκείνη που προκύπτει από την αποτίμηση των επί μέρους περιουσιακών της στοιχείων (Τσαγκλάκανος, 2015).

Με βάση το FASB (Financial Accounting Standards Board), τα Άυλα είναι Πάγια Στοιχεία χωρίς υλική υπόσταση τα οποία προκύπτουν ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος, που έχουν μετρήσιμο αντίκτυπο και που προσφέρουν μελλοντικό όφελος (Grasenick, & Low, 2004).

Σύμφωνα με τον ν.2190/1920, άρθρο 42ε §3, οι ασώματες ακινητοποιήσεις (δηλαδή τα Άυλα Πάγια Στοιχεία) είναι τα ασώματα οικονομικά αγαθά, που αποκτώνται από την εταιρία με σκοπό να χρησιμοποιούνται παραγωγικά για χρονικό διάστημα οπωσδήποτε μεγαλύτερο από ένα έτος. Στους λογαριασμούς της κατηγορίας των ασώματων ακινητοποιήσεων περιλαμβάνονται τα ποσά που καταβάλλονται για την απόκτηση τέτοιων αγαθών, καθώς και τα ποσά που δαπανούνται από την εταιρία για τη δημιουργία των αγαθών αυτών (Τσαγκλάκανος, 2015).

Τέλος, σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 38, το Άυλο Πάγιο Στοιχείο ενεργητικού είναι ένα αναγνωρίσιμο μη νομισματικό στοιχείο ενεργητικού χωρίς φυσική υπόσταση που κατέχει η επιχείρηση για χρήση στην παραγωγή ή προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών, για εκμίσθωση σε άλλους ή για διοικητικούς σκοπούς (Τσαγκλάκανος, 2015).

Ωστόσο, σύμφωνα με τον ορισμό που προτείνουν τα ΕΛΠ (Ν 4308/2014) για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, πρόκειται για «εξατομικευμένα και μη νομισματικά στοιχεία, χωρίς υλική (φυσική) υπόσταση». Μάλιστα εμφανίζεται ο όρος «εξατομικεύσιμα στοιχεία», που σημαίνει ότι είναι τα δυνάμενα να εξατομικευτούν, άρα τα άυλα πάγια αναγνωρίζονται καταρχάς ως τέτοια, και στη συνέχεια, εφόσον μπορεί να ισχύσει αυτό, θα παρουσιάζονται ως εξατομικευμένα. Εξατομικευμένο δε, είναι ένα στοιχείο, όταν είναι απολύτως διακριτή η αξία του, σε σχέση με τα λοιπά στοιχεία της κατηγορίας στην οποία ανήκει. Συνεπώς, υπό την έννοια αυτή, εξατομικεύσιμο σημαίνει ότι η αξία του είναι διαχωρίσιμη και εν δυνάμει, η αξία αυτή μπορεί να πωληθεί, να μεταβιβαστεί ή να εκχωρηθεί με συμβατικούς όρους (Τσαγκλάκανος, 2015).

1.2 Καταχώρηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων σύμφωνα με ΕΓΛΣ

1.2.1 Καταχώρηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων σε λογιστικά βιβλία

Με βάση το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ), μια πληθώρα άυλων παγίων είναι αναγκαίο να καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία. Ειδικότερα, καταχωρούνται τα άυλα πάγια που αποκτώνται από τρίτους, τα οποία καταχωρούνται στους οικείους υπολογισμούς του 16 με την αξία κτήσεώς τους, που συνίστανται από το εφάπαξ ποσό που καταβλήθηκε σε τρίτους για την απόκτηση του στοιχείου και από τυχόν ειδικά έξοδα (Τσαγκλάκανος, 2015).

Συνεπακόλουθα, κρίνεται απαραίτητη η καταχώρηση των άυλων στοιχείων που δημιουργούνται από την επιχείρηση μόνο όταν για την δημιουργία τους πραγματοποιούνται έξοδα και εφόσον τα έξοδα αυτά εκτιμάται βάσιμα ότι θα αποδώσουν έργο μακρόχρονης αξιοποιήσεως (Τσαγκλάκανος, 2015).

1.2.2 Λογιστική παρακολούθηση

Τα άυλα πάγια παρακολουθούνται στους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς του πρωτοβάθμιου λογαριασμού 16 - ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης. Τα άυλα πάγια που η εκάστοτε επιχείρηση τα αποκτά από τρίτους, καταχωρούνται στους υπολογαριασμούς του στην αξία κτήσης τους. Όσα άυλα πάγια δημιουργούνται από την ίδια την επιχείρηση, απεικονίζονται λογιστικά μόνο στην περίπτωση που (α) κατά την δημιουργία τους πραγματοποιούνται έξοδα, και (β) εφόσον τα έξοδα αυτά αποσβένονται τμηματικά και όχι εφάπαξ μέσα σε ένα χρόνο (Flegm, 2008).

Σε περίπτωση που τα άυλα πάγια τα οποία αγοράζονται, δίδονται μετοχές της ίδιας της επιχείρησης, η συναλλαγή υπάγεται στην κατηγορία της εισφοράς σε είδος, και η αξία του στοιχείου προσδιορίζεται από εκτιμητές του άρθρου 9 του νόμου 2190/1920. Εφόσον η εκάστοτε επιχείρηση είναι εισηγμένη, η αποτίμηση γίνεται στη

μέση σταθμισμένη τιμή τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 91 του ν. 2190/1920 (Ντζανάτος, 2008).

1.2.3 Παραχώρηση χρήσης άυλου παγίου

Η εκάστοτε επιχείρηση η οποία κατέχει ένα άυλο πάγιο, διατηρεί το δικαίωμα να παραχωρήσει την χρήση του, σε άλλη επιχείρηση. Στην περίπτωση αυτή το κόστος κτήσεως του στοιχείου εξακολουθεί να εμφανίζεται στον αρμόδιο υπολογαριασμό του 16 – Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης, υποβάλλεται σε απόσβεση, και το αποκτώμενο δεδουλευμένο έσοδο καταχωρείται στη πίστωση του λογαριασμού 75.03 – Έσοδα από προνόμια και διοικητικές παραχωρήσεις. Σε πρόσθετες περιπτώσεις παραχώρησης της χρήσης άυλου παγίου, δεν οφείλεται αυτοτελής φόρος 20% (άρθρο 13 §1 ν. 2238/1994), αφού στη περίπτωση αυτή δεν μεταβιβάζεται η κυριότητα του άυλου παγίου.

1.2.4 Απόσβεση άυλου παγίου

Όταν ολοκληρώνεται η απόσβεση της αξίας κτήσης των άυλων παγίων οι αποσβέσεις μεταφέρονται από τους υπολογαριασμούς του λογαριασμού 16.99 – Αποσβεσμένες ασώματες ακινητοποιήσεις και αποσβεσμένα έξοδα πολυετούς απόσβεσης στους οικείους λογαριασμούς του λογαριασμού 16, και έτσι οι λογαριασμοί αυτοί εξισώνονται (Τσαγκλάκανος, 2015).

Με τις διατάξεις του άρθρου 24 του ΚΦΕ (Ν 4172/2013), καθορίστηκε ότι οι φορολογικές αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων, εκπίπτουν (αφαιρούνται) από το σύνολο των εσόδων από επιχειρηματικές συναλλαγές, προκειμένου να προσδιοριστεί το κέρδος από την επιχειρηματική δραστηριότητα. Στο πλαίσιο των παγίων περιουσιακών στοιχείων και των αποσβέσεών τους, εντάσσονται και τα άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία (Τσαγκλάκανος, 2015).

Ο υπολογισμός των αποσβέσεων για όλες τις κατηγορίες παγίων, συνεπώς και για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία αρχίζει από τη στιγμή που τίθεται σε λειτουργία.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Τα Ελληνικά Λογιστικά πρότυπα με τον νόμο 4308/2014 ορίζουν ως άυλα περιουσιακά στοιχεία «τα εξατομικευμένα και μη νομισματικά στοιχεία, χωρίς υλική υπόσταση». Ως εξατομικευμένα νοούνται τα άυλα στοιχεία των οποίων η αξία είναι διακριτή σε σχέση με τα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία της κατηγορίας στην οποία ανήκει (Τσαγκλάκανος, 2015).

Ο νόμος 4308/2014 ορίζει συγκεκριμένους συντελεστές απόσβεσης για τα πάγια περιουσιακά στοιχεία χωρίς να λαμβάνει υπόψη την εξατομικευμένη ωφέλιμη ζωή που ενδεχομένως αυτά να έχουν. Αυτό συνεπάγεται ότι όταν οι λογιστικές αποσβέσεις σύμφωνα με τις διατάξεις των ΕΛΠ του Ν. 4308/14 διαφοροποιούνται από τις φορολογικές του Ν.4172/13, η επιχειρηματική μονάδα οφείλει να τις παρακολουθεί σε λογιστική και φορολογική βάση μέσω του μητρώου παγίου το οποίο πρέπει να ενημερώνεται επακριβώς με όλα τα ακόλουθα ποσά και περαιτέρω να δημοσιεύεται στο προσάρτημα της επιχείρησης (Τσαγκλάκανος, 2015).

Οι φορολογικές αποσβέσεις καθορίζονται από το άρθρο 24 του νόμου 4172/2013, σύμφωνα με το οποίο το φορολογικό έξοδο της απόσβεσης αφαιρείται από το σύνολο των εσόδων της επιχειρηματικής μονάδας προκειμένου να προκύψει το καθαρό φορολογικό κέρδος της επιχείρησης. Δίνει ένα πιο συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο όσον αφορά το χειρισμό των προβλέψεων και απομακρύνεται από την έννοια των εκτιμήσεων της ωφέλιμης ζωής και της υπολειμματικής αξίας που αναφέρουν τα ΕΛΠ. Συνεπώς, είναι πολύ συχνό φαινόμενο ο διαφορετικός υπολογισμός των λογιστικών και φορολογικών αποσβέσεων σύμφωνα με τους άνω δυο διαφορετικούς νόμους (Τσαγκλάκανος, 2015).

1.2.5 Φορολογία εισοδήματος

Το υπουργείο οικονομικών καθιστά σαφές πως τα πάγια περιουσιακά στοιχεία των επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών που η ωφέλιμη διάρκεια ζωής είναι περιορισμένη αλλά μεγαλύτερη από ένα έτος, για τα οποία δεν ορίζεται κατώτατος και ανώτερος συντελεστής απόσβεσης, αποσβένονται με βάση την ωφέλιμη διάρκεια ζωής τους. Άρα δεν υπάρχει η δυνατότητα επιλογής κατώτερου και ανώτερου συντελεστή απόσβεσης, διότι τα πάγια αποσβένονται υποχρεωτικά με τον

συντελεστή απόσβεσης που προκύπτει από την αποσβεστέα αξία και την ωφέλιμη διάρκεια ζωής. Η τελευταία προσδιορίζεται από την ίδια την επιχείρηση (Τσαγκλάκανος, 2015).

1.3 Καταχώρηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων σύμφωνα με ΔΛΠ 38

1.3.1 Καταχώρηση Άυλων Περιουσιακών Στοιχείων σε λογιστικά βιβλία

Το Δ.Λ.Π. 38, προβλέπει την διχοτόμηση των άυλων παγίων σε δύο κατηγορίες, (α) σε καταχωρούμενα στα λογιστικά βιβλία και (β) σε μη καταχωρούμενα στα λογιστικά βιβλία. Στα καταχωρούμενα στα λογιστικά βιβλία, είναι διακριτά τα παρακάτω τρία χαρακτηριστικά (Ντζανάτος, 2008):

1. *Η αναγνωρισιμότητα του Άυλου παγίου.*

Η αναγνωρισιμότητα αναφέρεται στο κατά πόσο ένα άυλο πάγιο είναι προσδιορίσιμο. Ως αναγνωρίσιμο θεωρείται το στοιχείο που έχει ατομικότητα και η επιχείρηση μπορεί να εκμισθώσει, πωλήσει, ανταλλάξει ή να διανείμει τα αναμενόμενα από μελλοντικά οφέλη, χωρίς τη διάθεση των μελλοντικών οικονομικών ωφελειών που απορρέουν από άλλα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία χρησιμοποιούνται στην ίδια δραστηριότητα με το άυλο στοιχείο για την απόκτηση εσόδων. Η δυνατότητα διαχωρισμού δεν είναι απαραίτητη για να επιτευχθεί η αναγνωρισιμότητα, καθώς η επιχείρηση δύναται να αναγνωρίσει ένα περιουσιακό στοιχείο και με άλλους τρόπους.

2. *Ο έλεγχος του άυλου παγίου.*

Ο έλεγχος ενός άυλου παγίου βασίζεται στην δυνατότητα της επιχείρησης να λαμβάνει τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που απορρέουν από τον υποκείμενο πόρο και επίσης να μπορεί να απαγορεύει την πρόσβαση τρίτων, ξένων προς την επιχείρηση, σε αυτά τα οφέλη. Αν και δεν είναι μονόδρομος να υπάρχουν νόμιμα δικαιώματα για να καθίσταται εφικτός ο έλεγχος, η ύπαρξη τους διευκολύνει σημαντικά το έργο του ελέγχου, καθώς τα νόμιμα δικαιώματα προστατεύονται δικαστικά. Παρ' όλα αυτά, η επιχείρηση είναι δυνατόν να μπορεί να ασκήσει τον έλεγχο αποτελεσματικά και με άλλο τρόπο.

3. *Η προσπόριση μελλοντικών ωφελειών.*

Η τελευταία προϋπόθεση προβλέπει πως η επιχείρηση θα είναι σε θέση στο μέλλον να προσπορίζεται τα οικονομικά οφέλη που θα προέρχονται από την κατοχή του εν λόγω άυλου παγίου. Στα οφέλη αυτά εντάσσονται τα έσοδα από πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών, η εξοικονόμηση κόστους ή άλλα οφέλη που προέρχονται από τη χρήση του παγίου από την επιχείρηση.

Όταν και μόνο ένα από τα παρακάτω στοιχεία, δεν περιγράφει το άυλο πάγιο, αυτό εντάσσεται στην κατηγορία των μη καταχωρούμενων άυλων παγίων, και θεωρείται μέρος της υπεραξίας.

1.3.2 Λογιστική παρακολούθηση

1.3.2.1 Αρχικές καταχωρήσεις

Η καταχώρηση ενός εξωτερικώς αποκτώμενου άυλου παγίου, σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. γίνεται αρχικά στο κόστος κτήσης. Αυτό αποτελεί το άθροισμα της τιμής αγοράς, του μη εκπιπτόμενου ΦΠΑ, κάθε εισαγωγικού δασμού, αλλά και κάθε άμεσα επιρριπτέου κόστους, ώστε να καταστεί το πάγιο έτοιμο να προσφέρει την χρήση για την οποία αγοράστηκε (Τσαγκλάκανος, 2015).

Στην περίπτωση ενός εσωτερικώς δημιουργούμενου άυλου παγίου, και εφόσον υπάρχουν οι προϋποθέσεις που ορίζει το ΔΛΠ 38, η αρχική καταχώρηση γίνεται στο κόστος παραγωγής, το ποίο αποτελεί το άθροισμα των εξής (Ντζανάτος, 2008):

- i. Κόστος αναλωθέντων υλικών
- ii. Αμοιβές προσωπικού
- iii. Δαπάνες κατοχύρωσης των νόμιμων δικαιωμάτων

- iv. Αναλογία των γενικών βιομηχανικών εξόδων (αποσβέσεις ενσώματων παγίων, ασφάλιστρα, ΔΕΗ, ΟΤΕ, κλπ.)
- v. Δανειακοί τόκοι (μπορεί να περιλαμβάνονται σύμφωνα με την εναλλακτική μέθοδο του ΔΛΠ 23).

1.3.2.2 Μεταγενέστερες δαπάνες

Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται όσες δαπάνες απαιτούνται για να μπορέσει το άυλο πάγιο να διατηρηθεί στην βέλτιστη απόδοση του. Οι δαπάνες αυτές εντάσσονται στα τρέχοντα έξοχα χρήσης, ως έξοδα συντήρησης (Τσαγκλάκανος, 2015).

Βάσει του Δ.Λ.Π. 38, Οι μεταγενέστερες δαπάνες δεν καταχωρούνται ως έξοδα όταν πραγματοποιούνται στις παρακάτω δύο περιπτώσεις (Ντζανάτος, 2008):

- Είναι πιθανό τα έξοδα αυτά να καταστήσουν το περιουσιακό στοιχείο ικανό να δημιουργήσει μελλοντικά οικονομικά οφέλη υψηλότερα, από αυτά που είχαν προβλεφθεί για την πρότυπη απόδοση του.
- Τα εν λόγω έξοδα είναι πιθανό να αποτιμούνται και να αποδίδονται στο άυλο πάγιο με αξιοπιστία.

Στις παραπάνω καταστάσεις οι μεταγενέστερες δαπάνες εντάσσονται στο κόστος του άυλου παγίου.

Ακολούθως, σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν 4308/2014 (ΕΛΠ), αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, ως έξοδα (Ντζανάτος, 2008):

1. Τα έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης.
2. Το κόστος κτήσης ή κόστος παραγωγής, κατά περίπτωση, των πωληθέντων αγαθών ή υπηρεσιών.
3. Οι κάθε είδους δαπάνες μισθοδοσίας εργαζομένων, περιλαμβανομένων των προβλέψεων για μελλοντικές παροχές.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

4. Τα έξοδα έρευνας.
5. Τα έξοδα ανάπτυξης (εκτός αν πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω, οπότε θα αναγνωρίζονται ως περιουσιακό στοιχείο).
6. Οι επισκευές και συντηρήσεις.
7. Οι αποσβέσεις ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων.
8. Οι προβλέψεις για λοιπούς κινδύνους και έξοδα.
9. Οι τόκοι και τα συναφή έξοδα.
10. Τα έξοδα και τις ζημίες που προκύπτουν από την επιμέτρηση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.
11. Οι ζημίες που προκύπτουν από τη διαγραφή, απαξίωση περιουσιακών στοιχείων.
12. Οι λοιπές προκύπτουσες ζημίες που παρουσιάζονται με το καθαρό ποσό τους.
13. Ο φόρος εισοδήματος της περιόδου, τρέχων και αναβαλλόμενος, κατά περίπτωση (νέα διάταξη που πρέπει κάποια στιγμή να αναλυθεί περαιτέρω).
14. Κάθε άλλο έξοδο που έχει προκύψει και δεν περιλαμβάνεται στις προηγούμενες κατηγορίες

Όλα τα παραπάνω αναγνωρίζονται ως προς το λογιστικό αποτέλεσμα που είναι και η επιδίωξη των ΕΛΠ (Ντζανάτος, 2008).

Προκειμένου για έξοδα που ενέπιπταν στην έννοια των εξόδων πολυετούς απόσβεσης, δυνάμει του ΕΓΛΣ και πραγματοποιούνται από 1/1/2015 και εφεξής, αυτά θα εκπίπτουν εφάπαξ κατά το έτος πραγματοποίησής τους, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 22 και 23 του ΚΦΕ (Ν 4172/2013, περί εκπιπτόμενων και μη δαπανών), στον βαθμό ασφαλώς, που δεν εντάσσονται σε μία από τις κατηγορίες παγίων (ενσώματων ή άυλων) που προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις των ΕΛΠ (Τσαγκλάκανος, 2015).

1.3.2.3 Μεταγενέστερη αποτίμηση (κόστος κτήσης – εύλογη αξία)

Μετά την αρχική καταγραφή τους στους κατάλληλους λογαριασμούς, τα άυλα πάγια αποτιμώνται ξανά κάθε φορά που απαιτείται σύνταξη ισολογισμού. Οι μέθοδοι αποτίμησης είναι δύο, η μέθοδος της αποτίμησης στο κόστος κτήσης, και η μέθοδος αποτίμησης στην εύλογη αξία (Bontis, 2001).

Σύμφωνα με τη μέθοδο αποτίμησης στο κόστος κτήσης, τα άυλα αποτιμώνται με κριτήριο το αν η ωφέλιμη ζωή τους είναι προσδιορίσιμη ή όχι. Στη πρώτη κατηγορία τα άυλα πάγια συνεχίζουν να εμφανίζονται στον ισολογισμό στο κόστος κτήσης τους, μειωμένο με τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις συσσωρευμένες ζημιές απομείωσης. Στη δεύτερη κατηγορία όπου η ωφέλιμη ζωή είναι απροσδιόριστη, τα άυλα αποτιμώνται στο κόστος τους, το οποίο ερευνάται για απομείωση τουλάχιστον ετησίως, βάσει των κανόνων που επιβάλλει το ΔΛΠ 36 (Kohlbeck, & Warfield, 2007).

Η αποτίμηση στην εύλογη αξία επιβάλλει τα άυλα πάγια να καταχωρούνται στην αναπροσαρμοσμένη αξία τους, η οποία προκύπτει από την εύλογη αξία κατά την ημερομηνία της αποτίμησης, μειωμένη με τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις ζημιές απομείωσης (Ortiz, 2011).

Η εύλογη αξία ενός άυλου παγίου είναι αυτή που προσδιορίζεται σε μία ενεργό αγορά. Η ενεργός αγορά περιγράφεται από τα παρακάτω χαρακτηριστικά (Ortiz, 2011):

- i. Τα στοιχεία που διαπραγματεύονται στη αγορά είναι ομοιογενή.
- ii. Συνήθως μπορούν να βρεθούν άμεσα πρόθυμοι αγοραστές και πωλητές.
- iii. Οι τιμές είναι διαθέσιμες στο κοινό.

Αν για κάποιο άυλο πάγιο δεν υπάρχει ενεργός αγορά, το πάγιο αυτό αποτιμάται στο κόστος μειωμένο με τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις ζημιές απομείωσης του (Ortiz, 2011).

Σύμφωνα με τις επιταγές του ΔΛΠ 38 τα άυλα πάγια είναι πολύ δύσκολο να έχουν ενεργό αγορά στην οποία να δραστηριοποιούνται, καθώς τα παραπάνω στοιχεία που χαρακτηρίζουν μια ενεργό αγορά σπανίως συγκεντρώνονται όλα. Το γεγονός αυτό αποτελεί συνέπεια της ατομικότητας που εμφανίζουν τα άυλα πάγια.

Παρόλα αυτά, υπάρχουν ενεργές αγορές για κάποιες κατηγορίες άυλων παγίων όπως, είναι οι ελεύθερα μεταβιβάσιμες άδειες ταξί, οι αλιευτικές άδειες, κλπ. (Stolowy, & Jeny-Cazavan, 2011).

1.3.3 Απόσβεση άυλων παγίων

Απόσβεση είναι η λογιστική απεικόνιση και ο καταλογισμός σε βάρος κάθε χρήσης της σταδιακής μείωσης της αξίας κάποιων περιουσιακών στοιχείων (κυρίως πάγιων), που είναι αποσβέσιμα. Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. είναι η χρονική κατανομή της αποσβεστέας αξίας του πάγιου στοιχείου και υπολογίζεται με βάση την ωφέλιμη διάρκεια ζωής του. Οι αποσβέσεις κάθε χρήσης βαρύνουν το λειτουργικό κόστος και αντιπροσωπεύουν τη μείωση της αξίας του πάγιου στοιχείου (Ντζανάτος, 2008).

Από λογιστική άποψη η απόσβεση είναι η διαδικασία κατανομής του κόστους απόκτησης του πάγιου στοιχείου στη χρονική περίοδο της ωφέλιμης ζωής του. Αποτελεί έξοδο για την επιχείρηση, που δε συνεπάγεται εκροή μετρητών αλλά επηρεάζει τη ροή μετρητών (Choi, Know, & Lobo, 2000).

Όπως έχει ήδη αναλυθεί, τα άυλα πάγια κατηγοριοποιούνται σε άυλα στοιχεία με προσδιορίσιμη διάρκεια ζωής, και σε άυλα στοιχεία με μη προσδιορίσιμη ωφέλιμη ζωή. Για τα άυλα πάγια που θεωρείται πως έχουν καθορισμένη διάρκεια ζωής, το ΔΛΠ 38 καθορίζει πως είναι επιβεβλημένο να μπορεί να προσδιοριστεί η ωφέλιμη ζωή, και η επιχείρηση πρέπει να είναι σε θέση να καθορίζει την διάρκεια τους, ή τον αριθμό των μονάδων παραγωγής, ή άλλων μονάδων που συνιστούν την ωφέλιμη ζωή τους (Joia, 2000).

Η ωφέλιμη ζωή ενός άυλου παγίου που παραχωρείται σε μία επιχείρηση με σύμβαση, δεν πρέπει να ξεπερνά τη νόμιμη περίοδο, εκτός αν τα νόμιμα δικαιώματα είναι ανανεώσιμα, η ανανέωση είναι δεδομένη, και παράλληλα το κόστος ανανέωσης δεν είναι καθοριστικός παράγοντας για την τέλεση της ή μη, συγκρινόμενο πάντα με τα μελλοντικά οικονομικά οφέλη που μπορεί να εξασφαλίσει στην επιχείρηση (Kostagiolas, & Asonitis, 2009).

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Η υπολειμματική αξία προβλέπεται να αποτιμάται τουλάχιστον μία φορά ανά έτος, και σε περίπτωση που παρατηρηθεί μεταβολή της λογιστικής εκτίμησης πρέπει να ακολουθούνται όσα επιβάλλει το ΔΛΠ 8 για αυτή την περίπτωση. Αν η υπολειμματική αξία διαπιστωθεί πως υπερβαίνει την αναπόσβεστη αξία του παγίου, τότε ο λογαριασμός αποσβέσεων παύει να τηρείται (Reily, 2012).

Βάσει του ΔΛΠ 38 η μέθοδος απόσβεσης που εφαρμόζεται για την εκάστοτε περίπτωση απόσβεσης του άυλου, πρέπει να αντανακλά το πρόγραμμα με το οποίο η επιχείρηση θα αναλίσκει τα οικονομικά οφέλη που απορρέουν από το άυλο περιουσιακό στοιχείο. Σε περίπτωση που το παραπάνω πρόγραμμα δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί, η μέθοδος που επιλέγεται είναι η σταθερή (Νεγκάκης, 2015).

Η απόσβεση ενός άυλου παγίου αρχίζει όταν είναι έτοιμο να προσφέρει τη χρήση για την οποία προορίζεται, και διακόπτεται την προγενέστερη ημερομηνία μεταξύ α) της ημερομηνίας που το στοιχείο ταξινομείται ως κατεχόμενο για πώληση και β) της ημερομηνίας που το στοιχείο διαγράφεται (Thorton, 2004).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του ΚΦΕ (Ν 4172/2013), καθορίστηκε ότι οι φορολογικές αποσβέσεις των παγίων περιουσιακών στοιχείων, εκπίπτουν (αφαιρούνται) από το σύνολο των εσόδων από επιχειρηματικές συναλλαγές, προκειμένου να προσδιοριστεί το κέρδος από την επιχειρηματική δραστηριότητα. Στο πλαίσιο των παγίων περιουσιακών στοιχείων και των αποσβέσεών τους, εντάσσονται και τα άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία (Τσαγκλάκανος, 2015).

Η αποσβεστέα αξία των πάγιων κατανέμεται σε κάθε λογιστική χρήση με ομοιόμορφο τρόπο. Για τον υπολογισμό των αποσβέσεων εφαρμόζεται η σταθερή μέθοδος. Οι ετήσιες αποσβέσεις υπολογίζονται με βάση τους προβλεπόμενους από τη νομοθεσία συντελεστές. Δεν επιτρέπεται ο λογισμός αποσβέσεων με συντελεστές μεγαλύτερους από εκείνους που προβλέπονται από τη νομοθεσία. Ο λογισμός αποσβέσεων με μειωμένους συντελεστές επιτρέπεται, με την προϋπόθεση ότι θα χρησιμοποιηθεί ο ίδιος συντελεστής απόσβεσης για όλα τα πάγια στοιχεία που ανήκουν στην ίδια κατηγορία (Νεγκάκης, 2015).

Ο υπολογισμός των αποσβέσεων γίνεται από το μήνα μέσα στον οποίο τέθηκε σε λειτουργία ή χρησιμοποιήθηκε το περιουσιακό στοιχείο και όχι από το μήνα της

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

αγοράς του ή της καταχώρισής του στα βιβλία. Αν η χρησιμοποίησή του δεν αρχίζει από την αρχή του έτους, τότε η απόσβεση υπολογίζεται μόνο για τους μήνες χρήσης του πάγιου. Αν η χρήση είναι υπερδωδεκάμηνη, τότε υπολογίζονται αποσβέσεις για όλους τους μήνες της χρήσης. Για να αναγνωριστεί η απόσβεση ως εκπεστέο από τα έσοδα έξοδο πρέπει (Τσαγκλάκανος, 2015):

- το περιουσιακό στοιχείο να ανήκει κατά κυριότητα στην επιχείρηση,
- να χρησιμοποιείται από την επιχείρηση,
- οι αποσβέσεις να έχουν υπολογιστεί με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και το ποσό των αποσβέσεων να έχει καταχωριστεί στα βιβλία της επιχείρησης.

Ο νόμος αναγνωρίζει δύο μεθόδους απόσβεσης των περιουσιακών στοιχείων της επιχειρήσεως, τη σταθερή μέθοδο και τη φθίνουσα μέθοδο. Παρ' όλα αυτά όμως υπάρχουν και χρησιμοποιούνται και άλλες μέθοδοι αποσβέσεων. Συνολικά λοιπόν οι μέθοδοι αποσβέσεων είναι (Τσαγκλάκανος, 2015):

A) Σταθερή μέθοδος: Στη μέθοδο αυτή το ποσό της απόσβεσης υπολογίζεται με σταθερό συντελεστή επί της τιμής κτήσεως ή αν συντρέχει περίπτωση, την τιμή κτήσεως, μειωμένη κατά την υπολειμματική αξία του πράγματος η οποία παραμένει σταθερή σε όλη τη διάρκεια χρησιμοποίησεως του. Αν όμως η υπολειμματική αξία δεν είναι αξιόλογη δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της αποσβεστέας αξίας. Η κρίση για την αξιολόγηση αυτή αφήνεται στην οικονομική μονάδα.

B) Μέθοδος της φθίνουσας αποσβέσεως με σταθερό συντελεστή: Είναι εκείνη κατά την οποία ο μεν συντελεστής παραμένει ο ίδιος, ο δε υπολογισμός γίνεται όχι από την αρχική αξία του περιουσιακού στοιχείου, αλλά κάθε φορά επί του υπολοίπου που εναπομένει από την αφαίρεση της απόσβεσης.

Γ) Μέθοδο της φθίνουσας αποσβέσεως με μειούμενο συντελεστή: Είναι εκείνη κατά την οποία το ποσό της απόσβεσης υπολογίζεται πάντοτε από την αρχική αξία αλλά με μειωμένο συντελεστή. Η μέθοδος εφαρμόζεται από επιχειρήσεις που έχουν μεγαλύτερες φθορές τα πρώτα χρόνια από ότι στα τελευταία, αυξανόμενες δαπάνες συντήρησης και επισκευών, οπότε συνδυάζοντας τις αυξανόμενες αυτές δαπάνες με τις φθίνουσες αποσβέσεις, εξισορροπούν τη συνολική επιβάρυνση του κόστους, υψηλή αποδοτικότητα στα πρώτα έτη και φθίνουσα στα μετέπειτα. Η μέθοδος αυτή υιοθετείται από τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις ζωικού κεφαλαίου.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Δ) **Μέθοδο της αύξουσας αποσβέσεως:** Στη μέθοδο αυτή ο συντελεστής απόσβεσης αυξάνεται από χρόνο σε χρόνο συνήθως με την αύξουσα αριθμητική πρόοδο και υπολογίζεται επί της αρχικής αξίας του αποσβενομένου στοιχείου και εφαρμόζεται, συνήθως, στα μηχανήματα και στα μεταφορικά μέσα.

Η αύξουσα απόσβεση έχει το πλεονέκτημα ότι, παρακολουθεί την πορεία των κερδών, τα οποία είναι μικρά τα πρώτα χρόνια, αυξάνουν όμως τα μετέπειτα χρόνια. Παρουσιάζει όμως, και το μειονέκτημα να γίνεται άνισος καταμερισμός των αποσβέσεων στις διάφορες χρήσεις (Τσαγκλάκανος, 2015).

Η μέθοδος αυτής της απόσβεσης υιοθετείται από τις επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν κινδύνους απρόοπτης οικονομικής απαξίωσης για τα πράγματα που διαθέτουν λόγω εμφάνισης νέων προϊόντων (όπως οι επιχειρήσεις που παράγουν είδη μόδας), προβλέπουν μελλοντική αύξηση της αποδοτικότητάς τους, οπότε υιοθετούν στα πρώτα χρόνια μικρούς συντελεστές και στα επόμενα χρόνια μεγάλους (όπως επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας: ΔΕΗ=ΟΤΕ-ΟΣΕ που τα έσοδά τους αυξάνουν χρονικά λόγω της επέκτασης της δραστηριότητάς τους). Η συσχέτιση αυτή της απόσβεσης με την αποδοτικότητα «δεν δικαιολογείται κοστολογικά, αλλά δικαιώνεται μόνο από άσκηση πολιτικής μερισμάτων» (Τσαγκλάκανος, 2015).

Ε) **Μικτή μέθοδος απόσβεσης:** Στη μέθοδο αυτή συνυπολογίζεται μαζί με την απόσβεση και η δαπάνη για τη συντήρηση του αγαθού. Στη μικτή μέθοδο εφαρμόζεται η σταθερή ετήσια απόσβεση στο πρώτο ήμισυ της ζωής του αγαθού και στη συνέχεια εφαρμόζεται η φθίνουσα απόσβεση με σταθερό ποσοστό μείωσης του υπολοίπου σε κάθε χρόνο.

Στ) **Μέθοδος της λειτουργικής απόσβεσης:** Η λειτουργική μέθοδος και μέθοδος των μονάδων παραγωγής. Μπορεί να εφαρμοστεί ιδιαίτερα στα μηχανήματα, αυτοκίνητα και λοιπά πάγια στοιχεία που έχουν άμεση σχέση με την παραγωγή. Ως βάσεις υπολογισμού λαμβάνονται συνήθως (1) οι προϋπολογισμένες συνολικές ώρες λειτουργίας του στοιχείου μέχρι να εξαντληθεί η ωφέλιμη διάρκεια ζωής του. Η απόσβεση κάθε χρήσης βρίσκεται με τη σχέση:

ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΧΡΗΣΕΩΣ = ΑΠΟΣΒΕΣΤΕΑ ΑΞΙΑ ΕΠΙ ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ

ΧΡΗΣΗΣ : ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΕΝΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

**ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ**

(2) Οι προϋπολογισμένες συνολικές μονάδες παραγωγής του μέχρι να εξαντληθεί η ωφέλιμη διάρκεια ζωής του. Η απόσβεση της κάθε χρήσεως βρίσκεται με τη σχέση:

ΑΠΟΣΒΕΣΗ ΧΡΗΣΕΩΣ = ΑΠΟΣΒΕΣΤΕΑ ΑΞΙΑ ΕΠΙ ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΧΡΗΣΕΩΣ : ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΕΝΕΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Ζ) Μέθοδος της παλινδρομούσας απόσβεσης: Με τη μέθοδο αυτή η απόσβεση υπολογίζεται πότε με μειωμένους και πότε με αυξημένους συντελεστές αποσβέσεως όπως για παράδειγμα για τα άλογα του Ιπποδρόμου που αποδίδουν ανάλογα με την ηλικία τους. Η μέθοδος αυτή αποτελεί παραλλαγή της λειτουργικής.

Η) Μέθοδος της αποτίμησης: Γίνονται αποτιμήσεις του πάγιου περιουσιακού στοιχείου στην αρχή και στο τέλος της κάθε χρήσης. Η διαφορά λογίζεται ως απόσβεση. Στην πράξη όμως υπάρχει και πιθανότητα ανατίμησης από την οποία αντί για απόσβεση θα προκύψει ωφέλεια.

Θ) Μέθοδος της επιταχυνόμενης απόσβεσης: Μέθοδοι αποσβέσεων διαμέσου των οποίων το κόστος ενός περιουσιακού στοιχείου μπορεί να αποσβεστεί με ταχύτερο ρυθμό από ότι με μία γραμμική μέθοδο. Οι τρεις βασικές μέθοδοι επιταχυνόμενων αποσβέσεων είναι:

- α) η αντίστροφη σειρά της διάρκειας ζωής (sum of years digits),
- β) η απόσβεση με διπλάσιο ποσοστό της γραμμικής (double declining balance),
- γ) η απόσβεση βάση λειτουργικής φθοράς (units of production).

1.3.4 Μη αποσβέσιμα άυλα πάγια

Τα άυλα πάγια τα οποία έχουν ωφέλιμη ζωή με μη προσδιορίσιμη διάρκεια, δεν αποσβένονται αλλά ελέγχονται για τυχόν απομειώσεις βάσει των αρχών του ΔΠΛ 36 (Νεγκάκης, 2015).

1.3.5 Φορολογική αντιμετώπιση άυλων παγίων

Ο κώδικας βιβλίων και στοιχείων, μέσω του άρθρου 12, επιβάλλει την έκδοση τιμολογίου παροχής υπηρεσιών σε επιτηδευματίες και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ο νόμος 2859/2000 ορίζει στο άρθρο 8, πως «παροχή υπηρεσίας είναι η μεταβίβαση ή παραχώρηση της χρήσης ενός άυλου αγαθού». Το τιμολόγιο εκδίδεται κατά το χρόνο μεταβίβασης ή εκχώρησης του αγαθού (Ντζανάτος, 2008).

1.4 Διαφορές στην καταχώρηση των Άυλων Παγίων μεταξύ ΕΓΛΣ και ΔΛΠ

Με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, δεν υπάρχουν έξοδα εγκατάστασης. Στην πραγματικότητα όμως, οι λογαριασμοί που περιλαμβάνονταν στα έξοδα εγκατάστασης σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, σε ένα μεγάλο βαθμό, με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, μεταφέρονται σε άλλους λογαριασμούς. Έτσι, π.χ. το λογισμικό δεν ανήκει πλέον στα έξοδα εγκατάστασης, αλλά βάσει του ΔΛΠ 38, παρακολουθείται, στα άυλα πάγια. Έξοδα που αφορούσαν απόκτηση ακινητοποιήσεων και αποσβένονταν σε διάστημα από ένα έως πέντε χρόνια, τώρα εντάσσονται στο κόστος απόκτησης αυτών των ακινητοποιήσεων και αποσβένονται σύμφωνα με τους συντελεστές απόσβεσής τους. Άλλα έξοδα που εμφανίζονταν στα έξοδα εγκατάστασης, όπως τα έξοδα αύξησης κεφαλαίου, τώρα μειώνουν απευθείας την καθαρή Θέση. Τέλος, έξοδα κεφαλαιοποίησης τόκων ή συναλλαγματικών διαφορών, τώρα μπορούν να εμφανίζονται στο κόστος των παγίων ή των αποθεμάτων που αφορούν και εφόσον είναι πάγια, να αποσβένονται με τους συντελεστές απόσβεσης των παγίων (Bauer, 2014).

Ορισμένοι λογαριασμοί όπως για παράδειγμα τα έξοδα αναδιοργάνωσης τα οποία περιλαμβάνονταν στα έξοδα εγκατάστασης και είχαν ένα γενικά ασαφές περιεχόμενο, πρέπει να μεταφέρονται κατευθείαν στα αποτελέσματα, στη χρήση στην οποία πραγματοποιούνται (Bauer, 2014).

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Το ΔΛΠ 38 περιλαμβάνει αρκετές ενδεικτικές περιπτώσεις εξόδων, τα οποία δεν μπορούν να αποτελέσουν άυλα στοιχεία, αλλά πρέπει να μεταφέρονται στα Αποτελέσματα Χρήσεως. Ορισμένα από αυτά τα στοιχεία που αναφέρονται στο ΔΛΠ 38, ήταν συνήθης πρακτική στην Ελλάδα να μεταφέρονται στα έξοδα εγκατάστασης, να κεφαλαιοποιούνται και να αποσβένονται τμηματικά (Jelonek, & Chluski, 2014).

Τα άυλα στοιχεία του ΔΛΠ 38 δεν αφορούν κάθε άυλο που εμφανίζεται στον Ισολογισμό. Για παράδειγμα, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις είναι άυλο πάγιο στοιχείο, αλλά δεν καλύπτονται από το ΔΛΠ 38, αλλά από ειδικό πρότυπο. Η υπεραξία που προέρχεται από τις συνενώσεις και όλοι οι χειρισμοί που την αφορούν, δεν καλύπτεται από το ΔΛΠ 38 αλλά από το ΔΠΧΠ 3 και από το ΔΛΠ 36 για τις απομειώσεις (Jelonek, & Chluski, 2014).

Για τις συνενώσεις, πρέπει να σημειωθεί ότι αναφερόμαστε μόνο στην υπεραξία που προκύπτει από τη συνένωση και όχι στα άυλα πάγια στοιχεία που αποκτούνται με τη συνένωση. Τα δεύτερα εντάσσονται πια στα άυλα πάγια, είτε στον ενοποιημένο ισολογισμό της εταιρίας αν αφορά εξαγορά, είτε στις ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις της, αν αφορά συγχώνευση (Jelonek, & Chluski, 2014).

Υπάρχουν και άυλα πάγια, που δεν αφορούν το ΔΛΠ 38 και συνδέονται με άλλα πρότυπα, όπως με το ΔΛΠ2 για τα αποθέματα, το ΔΛΠ 11 για τα τεχνικά έργα, το ΔΛΠ 17 για τις μισθώσεις, το ΔΛΠ 19 για τις παροχές σε εργαζόμενους, το ΔΠΧΠ 4 για τις ασφαλιστικές εταιρίες (τα έξοδα πρόσκτησης) κλπ. (Norhana, et, al., 2010).

Υπάρχουν περιπτώσεις, όπου είναι δύσκολο να διαχωριστεί ένα ενσώματο πάγιο, από ένα άυλο πάγιο. Αυτές οι περιπτώσεις αφορούν κυρίως μηχανήματα, τα οποία περιλαμβάνουν και λογισμικό. Σε μερικές περιπτώσεις η αξία του λογισμικού είναι η σημαντική και η αξία του παγίου μικρή ή και μηδαμινή, σε άλλες περιπτώσεις συμβαίνει το αντίστροφο. Ο σωστότερος χειρισμός θα προέβλεπε διαχωρισμό για ένα τέτοιο πάγιο, στο τμήμα που αφορά ενσώματη ακινητοποίηση και στο τμήμα που αφορά άυλο στοιχείο, εφόσον αυτός ο διαχωρισμός είναι εφικτός. Εφόσον δεν είναι δυνατός θα πρέπει να αντιμετωπιστεί λογιστικά με βάση της κατευθύνσεις που δίνονται από το ΔΛΠ 38 (Watson, & Lhaopadchan, 2010).

Με το ΔΛΠ 38, όπως γενικά συμβαίνει με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, πάγια μπορεί να έχουν αποκτηθεί και με χρηματοδοτική μίσθωση. Σε μία τέτοια

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

περίπτωση, σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 για τις μισθώσεις, τα εν λόγω άυλα πάγια εμφανίζονται στο ενεργητικό από τη στιγμή που αρχίζει η χρηματοδοτική μίσθωση (Watson, & Lhaopadchan, 2010).

Ορισμένες περιπτώσεις που αφορούν προφανώς άυλα στοιχεία, όπως δικαιώματα για ταινίες, για DVDs, για CDs και για συγγραφικά και καλλιτεχνικά δικαιώματα, εξαιρούνται ρητώς από το ΔΛΠ 38 και δεν αντιμετωπίζονται με βάση αυτό το πρότυπο (Hodgson, Okunev, & Willett, 1993).

Τέλος, αναφέρεται με σαφήνεια στο ΔΛΠ 38, κάτι που ίσχυε και με βάση τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, ότι η υπεραξία που δημιουργείται εσωτερικά από μια εταιρία ή όταν εξετάζουμε ένα όμιλο εσωτερικά από τον όμιλο, δεν είναι άυλο στοιχείο και δεν κεφαλαιοποιείται. Με τον ίδιο τρόπο ορισμένα πάγια που σχετίζονται με την εσωτερικά δημιουργούμενη υπεραξία, επίσης δεν μπορούν να θεωρηθούν σαν άυλα πάγια. Τέτοια άυλα πάγια είναι τα σήματα ή άλλα χαρακτηριστικά του μάρκετινγκ της εταιρίας. Αυτά δεν μπορούν να αποτιμηθούν και να εμφανιστούν με αξίες στις οικονομικές καταστάσεις (Kaufmann, & Schneider, 2004).

Το ΔΛΠ 38 καθορίζει και τα κριτήρια ώστε να μπορεί κάτι να λογιστεί σαν άυλο πάγιο. Υπάρχουν κάποια γενικά κριτήρια, ενώ για τα άυλα στοιχεία τα οποία δημιουργούνται εσωτερικά από την ίδια την εταιρία, υπάρχουν πάρα πολύ αυστηρότερα κριτήρια (Thorton, 2004).

Τα βασικά κριτήρια είναι ότι, για να καταχωρηθεί κάποιο στοιχείο στα άυλα, πρέπει οι εισροές που αναμένονται από αυτό να είναι αφενός πιθανές και αφετέρου να μπορεί να γίνει αξιόπιστη εκτίμηση της αξίας του στοιχείου. Είναι αυτονόητο ότι όταν πρόκειται για κάτι που το αγοράσαμε, γνωρίζουμε το κόστος του, αλλά δεν αρκεί αυτό. Πρέπει να μπορέσουμε να εκτιμήσουμε ότι οι πιθανές εισροές θα καλύψουν ή θα υπερκαλύψουν αυτό το κόστος (Carlin, et al., 2010).

Τα άυλα στοιχεία χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Σε αυτά που αποκτούμε με αγορά από τρίτους ή μέσω συνενώσεων και σε αυτά τα οποία δημιουργούνται εσωτερικά από την εταιρία. Τα εσωτερικά δημιουργούμενα άυλα στοιχεία, στην ελληνική πραγματικότητα είναι σχετικά λίγα. Στο εξωτερικό όμως, σε επιχειρήσεις οι οποίες επενδύουν σημαντικά ποσά στην έρευνα, είναι σημαντικά. Για

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

αυτά τα εσωτερικά δημιουργούμενα στοιχεία, τα κόστη διαχωρίζονται σε δύο φάσεις, σε δύο κατηγορίες. Στη φάση της έρευνας και στη φάση της ανάπτυξης (Carlin, et al., 2010).

Το ΔΛΠ 38 ορίζει με σαφήνεια τι περιλαμβάνει η φάση της έρευνας και τι περιλαμβάνει εκείνη της ανάπτυξης. Τα κόστη που αφορούν έρευνα, με βάση το ΔΛΠ 38 μεταφέρονται σε βάρος των αποτελεσμάτων στη χρονιά στην οποία γίνονται. Είναι δηλαδή το κόστος που εμφανίζεται στη λειτουργία της έρευνας και ανάπτυξης. Τα κόστη που αφορούν ανάπτυξη, μπορούν να κεφαλαιοποιούνται, εφόσον πληρούν συγκεκριμένα και πολύ αυστηρά κριτήρια, τα οποία πρέπει να επανεξετάζονται με κάθε ισολογισμό (Mueller, 2004).

Η καταχώρηση των άυλων στοιχείων αρχικά γίνεται στο κόστος, που περιλαμβάνει το συνολικό κόστος, με βάση τη λογική που διέπει τα ΔΛΠ και όχι μόνο την τιμολογιακή αξία. Μετά τη απόκτηση τους, τα άυλα στοιχεία μπορούν να παρακολουθούνται είτε στο κόστος μείον τις αποσβέσεις και μείον τις πιθανές προβλέψεις, ή σε αξίες αναπροσαρμογής (Watson, & Lhaopadchan, 2010).

Είναι προφανές ότι οι περιπτώσεις που είναι δυνατόν να παρακολουθείται ένα άυλο στοιχείο σε αξίες αναπροσαρμογής, είναι γενικά περιορισμένες και στην χώρα μας πολύ περισσότερο. Παρόλα αυτά, παρέχεται αυτή η δυνατότητα από το ΔΛΠ 38, αρκεί φυσικά να υπάρχουν τιμές αγοράς που βοηθούν στην εκτίμηση της εύλογης αξία ενός άυλου στοιχείου. Τέτοιες τιμές μπορεί σε σπάνιες περιπτώσεις να συνδέονται με τιμές στο χρηματιστήριο, αλλά μπορεί να συνδέονται και με τιμές της αγοράς. Ενδεικτικά αναφέρεται, ότι σε χώρες που θα μπορούσαν οι άδειες ταξί ή κάποιες άλλες άδειες να αποτελούν αντικείμενο της αγοράς, δηλαδή να πουλιούνται και να αγοράζονται και επομένως να υπάρχουν τιμές αγοράς για αυτές, θα μπορούσαν να αποτιμούνται σε εύλογες αξίες. Σε αυτήν την περίπτωση, δημιουργούνται αποθεματικά εύλογης αξίας, όπως γίνεται και με τα άλλα πάγια τα οποία παρακολουθούνται σε εύλογες αξίες (Sacui, & Szatmary, 2015).

Αν εξετάσουμε επομένως συνολικά το ΔΛΠ 38 σε σχέση με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, είναι πράγματι μια διαφορετική και μια πιο πλήρης προσέγγιση. Πολλά από τα έξοδα εγκατάστασης δεν μπορούν πλέον να κεφαλαιοποιηθούν, ενώ κάποια άλλα έξοδα εγκατάστασης μεταφέρονται σε άλλους λογαριασμούς και όχι στα

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

άυλα στοιχεία, και κάποια λίγα έξοδα εγκατάστασης, παρακολουθούνται σαν άυλα πάγια (Ντζανάτος, 2008).

Το ΔΛΠ 38 καθιερώνει εξαιρετικά αυστηρές προϋποθέσεις για την εμφάνιση στον ισολογισμό των άυλων στοιχείων, σε σχέση με τις γενικές αρχές που περιέγραφαν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Τέλος, το ΔΛΠ 38 περιλαμβάνει ένα πλήθος γνωστοποιήσεων που πρέπει να γίνονται για τα άυλα στοιχεία (Ντζανάτος, 2008).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι με βάση το ΔΛΠ 38, θεωρείται ότι μπορεί να υπάρξουν και άυλα στοιχεία αόριστης διάρκειας, δηλαδή άυλα στοιχεία τα οποία θα μπορούν να παρακολουθούνται στο κόστος και να μην αποσβένονται. Αυτό αποτελεί κάτι σπάνιο έως αδύνατο στις ελληνικές συνθήκες. Δεν είναι όμως σπάνιο ή αδύνατο σε διεθνές επίπεδο. Για αυτά τα αόριστης διάρκειας άυλα στοιχεία, όπως και για την υπεραξία, πρέπει να γίνεται κάθε χρόνο έλεγχος της απομείωσης τους, με βάση τις ρυθμίσεις του ΔΛΠ 36 (Ντζανάτος, 2008).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ ΚΑΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

2.1 Υπεραξία (ΕΓΛΣ - ΔΛΠ)

Το ελληνικό γενικό λογιστικό σχέδιο ορίζει την υπεραξία ως εξής: «*Η υπεραξία της οικονομικής μονάδας στηρίζεται στην εκτίμηση για την ικανότητα της να πραγματοποιεί υψηλά κέρδη λόγω κυρίως της καλής φήμης, της εκτεταμένης πελατείας, της μεγάλης πίστωσης στην αγορά, της καλής οργανώσεως, της ιδιαίτερης της εξειδικεύσεως στην παραγωγή ορισμένων αγαθών, της καλής προοπτικής αναπτύξεως του κλάδου στον οποίο ανήκει, των εξαιρετικών πλεονεκτημάτων της θέσεως όπου είναι εγκατεστημένη, της υψηλής στάθμης των στελεχών που απασχολεί (επιστημονική κατάρτιση, εμπειρία) και του κύρους, δυναμισμού και αποτελεσματικότητας του διοικητικού και διευθυντικού της μηχανισμού*» (Ντζανάτος, 2008).

Η υπεραξία δημιουργείται κατά την εξαγορά ή συγχώνευση ολόκληρης επιχείρησης. Η υπεραξία ισούται ποσοτικά με τη διαφορά μεταξύ του ολικού τιμήματος αγοράς και της πραγματικής αξίας των επί μέρους περιουσιακών της στοιχείων (Andreou, Green, & Stankosky, 2007).

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 38 υπεραξία καλούνται τα αποτελέσματα των ενεργειών στις οποίες προβαίνουν οι επιχειρήσεις για να αυξήσουν την αποδοτικότητα τους και δεν αποτελούν άυλα πάγια (Andreou, Green, & Stankosky, 2007).

Η υπεραξία τηρείται ως λογαριασμός στα βιβλία του αγοραστή όταν αγοράζονται μετοχές ή τίτλοι συμμετοχής μιας άλλης επιχείρησης και δημιουργείται σχέση μητρικής – θυγατρικής, ή επενδυτή – συγγενούς, ή επενδυτή – κοινοπραξίας, κτλ., εξαφανίζονται κατά τη συγχώνευση επιχειρήσεων ή κλάδου της επιχείρησης με απορρόφηση το νομικό πρόσωπο της απορροφούμενης επιχείρησης και τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις της απορροφούμενης περιέρχονται στην απορροφούσα, καθώς και κατά την συγχώνευση επιχειρήσεων με εξαγορά.

2.2 Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

Τα Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας αποτελούν μία πολύ σημαντική κατηγορία άυλων παγίων, καθώς αποτελούν εκείνα τα άυλα στοιχεία, τα οποία με την κατοχή και αξιοποίηση τους προσδίδουν στην εταιρία πλεονεκτήματα μονοπωλιακής ή εξειδικευμένης δράσης στην αγορά, για το χρονικό διάστημα που αυτή κατέχει τα εν λόγω πάγια. Στην κατηγορία των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας συμπεριλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, οι άδειες παραγωγής και εκμεταλλεύσεως, τα σήματα, οι μέθοδοι (Know-How), και τέλος πρότυπα και σχέδια (Canibano, Garcia-Ayuso, & Sanchez, 2000).

Για να μεταβιβαστούν από το Κράτος, από επιχειρήσεις ή από ιδιώτες δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας απαιτείται σύμβαση εκχώρησης, σύμφωνα με την οποία ο εκχωρητής εκχωρεί στον εκδοχέα το δικαίωμα χρήσεως για μία ορισμένη χρονική περίοδο ή απεριόριστα (Canibano, Garcia-Ayuso, & Sanchez, 2000).

Σχετικά με τα έσοδα αλλά και τον χρόνο απόσβεσης του κόστους κτήσεως των δικαιωμάτων αυτών, δεν υπάρχει προς το παρόν μια γενική οδηγία λογιστικού χειρισμού τους. Παρ' όλα αυτά, ισχύει πως τα έσοδα από την εκχώρηση δικαιωμάτων δεν αντιμετωπίζονται ως έσοδα μίας μόνο λογιστικής περιόδου και το κόστος κτήσης ως έξοδο μίας λογιστικής περιόδου. Δυστυχώς όμως, δεν υπάρχει αναγνωρισμένη μέθοδος επιμερισμού τους στις επόμενες χρήσεις (Doukakis, 2010).

Επιπρόσθετα, όταν γίνονται περιοδικές καταβολές για την εκχώρηση ενός δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας, αυτές θεωρούνται ως έξοδο της τρέχουσας λογιστικής περιόδου, δηλαδή της περιόδου στην οποία οι καταβολές πραγματοποιούνται ή λογίζονται, και βαρύνουν το κόστος παραγωγής και τα αποτελέσματα χρήσης της περιόδου (Doukakis, 2010).

Το ΕΓΛΣ ορίζει πως η αξία κτήσης των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας αποσβένεται τμηματικά σε ισόποσες ετήσιες δόσεις μέσα στο χρόνο παραγωγικής χρησιμότητας, κάθε στοιχείου, και εφόσον το άυλο στοιχείο έχει από το νόμο προστασία περιορισμένης διάρκειας, μέσα στο χρόνο της περιορισμένης αυτής διάρκειας (Ντζανάτος, 2008).

2.3 Franchising

Με τον όρο Franchising ορίζεται η πώληση ή παραχώρηση χρήσης και εκμετάλλευσης άυλων παγίων στοιχείων. Το franchising αποτελεί δικαίωμα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όμως λόγω της ιδιαιτερότητας του, καθώς και της σημασίας του στην αγορά άυλων παγίων, επιλέγουμε να το αναλύσουμε σε ξεχωριστή ενότητα (Green, & Ryan, 2005).

Η σχέση που συστήνεται μέσω franchising συνδέει μια κύρια επιχείρηση, τον δικαιοπάροχο (franchisor) και μίας ή περισσότερων μικρότερων επιχειρήσεων, των δικαιούχων (franchisees). Η κύρια επιχείρηση δίνει το δικαίωμα στις συνεργαζόμενες να χρησιμοποιούν την εμπορική της επωνυμία, το σήμα, και τις τεχνικές και άλλες γνώσεις της. Οι δικαιούχοι από τη πλευρά τους εκμεταλλεύονται τα προϊόντα του δικαιοπάροχου τα οποία χαρακτηρίζονται από μεγάλη φήμη και δυνατότητα εύκολης διάθεσης στην αγορά. Ο δικαιοπάροχος ωφελείται από αυτήν την συνεργασία, κυρίως μέσω της εύκολης προώθησης των προϊόντων του στην αγορά, χωρίς να πραγματοποιεί επιπρόσθετες δαπάνες για νέες εγκαταστάσεις, αφού αυτές τις αναλαμβάνουν οι δικαιούχοι (Gallego, & Rodríguez, 2005).

Προκειμένου να υλοποιηθεί η σχέση μεταξύ δικαιοπάροχου και δικαιοδόχου και να πετύχει σωστά η συνεργασία υπάρχουν συγκεκριμένα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν και από τις δύο πλευρές (Lev, & Daum, 2004).

Franchise contract (σύμβαση δικαιόχρησης): Είναι η νομική σύμβαση που υλοποιείται μεταξύ του δικαιοπάροχου (Franchisor) και του δικαιοδόχου (Franchisee), στην οποία αναλύονται με λεπτομέρεια και σαφήνεια οι όροι της συνεργασίας τους, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους. Ο υποψήφιος δικαιοδόχος συνήθως δεν έχει την δυνατότητα να διαπραγματευτεί τους θεμελιώδεις όρους της σύμβασης, διότι το βασικό χαρακτηριστικό μιας επιχείρησης franchise είναι η καθολική ομοιομορφία στην μεταχείριση των δικαιοδόχων και όχι η παραχώρηση ιδιαίτερων διαπραγματευτικών προνομίων και ευνοϊκών συμφωνιών σε κάποιους από αυτούς. Οι συμβάσεις δικαιόχρησης (franchise contract) πρέπει να αξιολογούνται βάση του περιεχομένου τους και των ενδεχόμενων παραλείψεων τους.

Business format franchising ή franchising δευτέρης γενιάς: Μια διαρκής επιχειρηματική σχέση μεταξύ του franchisor και του franchisee, η οποία

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

εμπεριέχει το προϊόν, την υπηρεσία, το σήμα, ολόκληρο το επιχειρηματικό σύστημα - μια στρατηγική, ένα σχέδιο marketing, εγχειρίδια λειτουργίας και κανόνες, έλεγχο ποιότητας και διαρκή αμφίδρομη επικοινωνία.

Disclosure (υποχρέωση πληροφόρησης): Ο δικαιούχος πρέπει να παρέχει εγγράφως σε κάθε υποψήφιο δικαιούχο πλήρη και ακριβή πληροφόρηση σχετικά με την εταιρική - οικονομική κατάσταση του, το επιχειρηματικό ιστορικό του, την περιγραφή της επιχείρησης η οποία είναι αντικείμενο Franchise, τη βιωσιμότητα του συστήματος, τα βασικά στοιχεία της σύμβασης Franchise, τα ονόματα και τις διευθύνσεις των μελών του δικτύου, όπως αυτά προβλέπονται είτε από την νομοθεσία, είτε από τον κώδικα δεοντολογίας για το franchising. Επίσης, η πληροφόρηση αυτή πρέπει να δίνεται στον υποψήφιο δικαιούχο πριν την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.

Franchise commitment agreement (δεσμευτική συμφωνία στο franchise): Είναι μια γραπτή δήλωση, όπου ο δικαιούχος πουλάει το franchise του στον πιθανό ιδιοκτήτη και αναφέρονται οι προθέσεις του.

Ενημερωτικός φάκελος franchise: Είναι ένα ενημερωτικό έντυπο το οποίο απευθύνεται σε υποψηφίους επενδυτές (franchisees). Ενδεικτικά ο ενημερωτικός φάκελος περιλαμβάνει (Lev, & Daum, 2004):

- Γενικά στοιχεία για τον δικαιούχο - franchisor.
- Εμπορική και οικονομική πορεία της επιχείρησης.
- Περιγραφή του franchise concept, των προϊόντων ή/ και υπηρεσιών.
- Το κοινό στο οποίο απευθύνεται.
- Αριθμητική και γεωγραφική ανάπτυξη, καθώς και μελλοντικοί στόχοι.
- Παρεχόμενη υποστήριξη του franchisor στον franchisee στο αρχικό στάδιο, καθώς και σε συνεχή βάση (on-going support).
- Βασικά σημεία της σύμβασης franchise.

Operation manual (εγχειρίδιο λειτουργίας): Εγχειρίδια, τα οποία δίδονται από τους franchisor προς τους franchisees, το οποίο είναι μέσα στο συνολικό πακέτο δικαιώρησης και προσφέρει αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τον τρόπο που πρέπει να στήσουν και να λειτουργήσουν μια επιχείρηση με συγκεκριμένες απαιτήσεις και δεδομένα.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Pilot store (Πιλοτικό κατάστημα): Το αρχικό κατάστημα (ή τα αρχικά καταστήματα), το οποίο ανήκει στο franchisor και κατά την λειτουργία του έχει εφαρμοστεί και ελεγχθεί για ικανό χρονικό διάστημα η εμπορική αποδοχή του franchise concept. Λόγω της βιωσιμότητας και της δυναμικής του καταστήματος, της δυνατότητας τυποποίησης μεθόδων και διαδικασιών, δίνεται η δυνατότητα να εφαρμοστεί και σε άλλα καταστήματα κατά παρόμοιο τρόπο.

Franchise training (εκπαίδευση franchise): Είναι η εκπαίδευση που παρέχει ο franchisor στο franchisee και στους υπαλλήλους του, σχετικά με το franchise και τις μεθόδους εκμετάλλευσής του.

Με τη δικαιόχρηση ο επιχειρηματίας επιτυγχάνει αποτελεσματικότερη διανομή των προϊόντων του, σε σχέση με την παραδοσιακή επιχείρηση, ταυτόχρονα όμως απολαμβάνει και την εμπορική φήμη και την τεχνογνωσία μιας μεγάλης επιχείρησης. Όταν τα καταστήματα λειτουργούν με οργανωμένα συστήματα δικαιόχρησης, επιβιώνουν περισσότερα χρόνια από τα υπόλοιπα ανεξάρτητα καταστήματα. Με το franchising πραγματοποιείται τάση συγκέντρωσης των επιχειρήσεων σε μεγαλύτερες και δυναμικότερες αποκεντρωμένες ομάδες. Ιδρύει δυναμικά εμπορικά σήματα, απασχόληση, διαβιβάζει τεχνογνωσία, επιτυγχάνει οικονομίες κλίμακας και καθιερώνει στην αγορά υψηλά standards. Ουσιαστικά, και από την άποψη της διανομής, ο δικαιοπάροχος είναι προμηθευτής ο οποίος επιτρέπει σε ένα χειριστή, ή ένα franchisee, να χρησιμοποιεί το εμπορικό σήμα του προμηθευτή και διανομής των εμπορευμάτων του προμηθευτή. Σε αντάλλαγμα, ο ανάδοχος καταβάλλει στον προμηθευτή ένα τέλος (Lev, & Daum, 2004).

Στην Ελλάδα το franchise εφαρμόζεται κυρίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και έχει παρατηρηθεί δυναμικότερη διαρθρωτική αλλαγή στο λιανεμπόριο και στις υπηρεσίες αλλά επεκτείνεται με υψηλούς ρυθμούς με αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Εκτός αυτού, ένα μεγάλο ποσοστό των συστημάτων δικαιόχρησης είναι ελληνικής προέλευσης και ιδιοκτησίας (Doukakis, 2010).

Υπάρχουν τέσσερις σημαντικές πληρωμές μεταξύ δικαιοπάροχους και δικαιοδόχου (Doukakis, 2010):

Franchise fee (τέλη δικαιοδόχου): Ο συνήθης τρόπος με τον οποίο ο δικαιοπάροχος (franchisor) παίρνει την συνεχή αμοιβή του από τον δικαιοδόχο

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

(franchisee), είναι με την μορφή ενός ποσοστού επί του τζίρου του δεύτερου. Ο άλλος τρόπος είναι μέσω μιας επιβάρυνσης επί των τιμών των προϊόντων ή των υπηρεσιών που παρέχει ο δικαιούχος στον δικαιούχο. Το ποσοστό της αμοιβής διαφέρει σημαντικά από Franchisee σε Franchisee και πρέπει να αντανακλά το επίπεδο των υπηρεσιών οι οποίες παρέχονται στο δικαιούχο και επί πλέον να αντιπροσωπεύει την απόδοση της αξίας χρήματος του.

Annual renewal fee (ετήσιο τέλος ανανέωσης σύμβασης): Η σύμβαση franchise, η οποία παρέχεται από τον δικαιούχο μπορεί να έχει διάρκεια μόνο ενός έτους και ο δικαιούχος να έχει το δικαίωμα αυτόματης ανανέωσης της στο τέλος αυτής της περιόδου, με την καταβολή του ετήσιου τέλους ανανέωσης σύμβασης (Annual renewal fee). Η χρέωση αυτής της αμοιβής ή οποιασδήποτε άλλης αμοιβής ανανέωσης δεν είναι πάγια τακτική και αυτού του είδους οι επιβολές σπανίως αναφέρονται στις συμβάσεις.

Entry fee ή initial franchise fee: Είναι το εφ' άπαξ ποσό που πληρώνει ο franchisee στον franchisor με την υπογραφή της σύμβασης franchise, για την ένταξη στο δίκτυο franchise. Το entry fee αντιπροσωπεύει τις δαπάνες για: Ανάπτυξη, μεταφερόμενη τεχνογνωσία (know-how), δικαιώματα εμπορικής χρήσης σήματος, την καλή φήμη και πελατεία (goodwill), αρχικά στάδια (παροχή εγχειριδίων, αρχική εκπαίδευση, οργάνωση καταστήματος).

Royalties ή continuing fees (συνεχή δικαιώματα): Χρηματικά ποσά τα οποία καταβάλει ο franchisee (δικαιούχος) στον franchisor (δικαιούχος) σε τακτά χρονικά διαστήματα καθ' όλη την διάρκεια της σύμβασης. Οι καταβολές αυτές αντισταθμίζουν τη συνεχή υποστήριξη του franchisor στον franchisee ή τη συνεχή ανανέωση, εξέλιξη και προσαρμογή της τεχνογνωσίας ή αντιστοιχούν στη διαρκή ή περιοδικά επαναλαμβανόμενη εκπαίδευση.

2.4 Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

Τα Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας, τα οποία τηρούνται στον λογαριασμό 16.01.00 – Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας, χορηγούνται από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, και προστατεύουν τις εφευρέσεις που μπορούν να εφαρμοστούν στην βιομηχανία (Matsuura, 2004).

Κατά την διάρκεια της εικοσαετούς ισχύος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, ο κάτοχος του έχει τη δυνατότητα να μεταβιβάζει, περιορισμένα ή απεριόριστα, τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτό, καθώς και να παραχωρεί άδειες εκμετάλλευσης του, μέσω των royalties. Κάθε άδεια εκμετάλλευσης που παραχωρείται από τον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας σε τρίτο, δεν γίνεται να ξαναμεταβιβαστεί, εκτός αν αυτό συμβεί μαζί με ολόκληρη την επιχείρηση. Μετά το πέρας της εικοσαετίας κάθε εφεύρεση μπορεί να χρησιμοποιηθεί από οποιονδήποτε ελεύθερα, γιατί καθίσταται κοινής χρήσης, σύμφωνα με όσα επιβάλλει ο νόμος (Wyatt, 2005).

Αν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας αγοράζονται με καταβολές δικαιωμάτων εκμετάλλευσης, των royalties που προαναφέρθηκαν, το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας δεν εμφανίζεται στο ενεργητικό της επιχείρησης αλλά αποτελούν έξοδα της τρέχουσας χρήσης, και συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία των Γενικών βιομηχανικών εξόδων. Τέλος, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας πρέπει βάσει του ΔΛΠ 38 να ελέγχονται σε ετήσια βάση για τυχόν απομειώσεις (Stolowy, Heller, & Klochhaus, 2001).

2.5 Άδειες παραγωγής και εκμεταλλεύσεως

Οι Άδειες Παραγωγής και Εκμεταλλεύσεως είναι γνωστές με τον όρο licenses και τηρούνται στον λογαριασμό 16.01.01 – Άδειες Παραγωγής και Εκμεταλλεύσεως. Ο όρος περιγράφει τις άδειες και τις εγκρίσεις που παρέχονται από κρατικούς φορείς, ώστε το πρόσωπο που τις κατέχει να μπορεί να προβεί σε πράξεις οι οποίες χωρίς αυτήν θα ήταν παράνομες. Τις περισσότερες φορές οι licenses έχουν μη μεταβιβάσιμο χαρακτήρα (Marr, Schiuma, & Neely, 2002).

Στις άδειες παραγωγής και εκμεταλλεύσεως περιλαμβάνονται και οι άδειες που παραχωρούνται για χρήση μιας ευρεσιτεχνίας από τους δικαιούχους τους. Τέλος, άδεια παραγωγής και εκμεταλλεύσεως θεωρείται και κάθε άδεια που εξασφαλίζει υπερβολική ελευθερία στον κάτοχο της, ανεξάρτητα από τα δικαιώματα των άλλων, που παρέχεται υπό το πνεύμα της μη καταπάτησης αλλότριων δικαιωμάτων (Marr, Schiuma, & Neely, 2002).

2.6 Σήματα

Τα Σήματα αποτελούν μία από τις κατηγορίες άυλων παγίων στα οποία έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση από τον επιχειρηματικό χώρο τα τελευταία χρόνια. Αυτό αποτελεί απόρροια του χαρακτηριστικού ενός επιτυχημένου σήματος, να εξασφαλίζει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στον κάτοχο του, όπως και σε κάθε δικαιούχο χρήσης του (Doukakis, 2010).

Τα σήματα έχουν διάρκεια ζωής μία δεκαετία, η οποία ξεκινά την ημέρα που καταγράφεται το σήμα στα κατάλληλα βιβλία, και μπορεί να παραταθεί για ακόμη μία δεκαετία εφόσον το επιθυμεί ο κάτοχος του και καταβάλλει εμπρόθεσμα (κατά την διάρκεια του τελευταίου έτους) στο δημόσιο τα προβλεπόμενα τέλη. Αν ο κάτοχος του σήματος όμως δεν καταβάλλει κατά τη διάρκεια ενός εξαμήνου μετά το πέρας της δεκαετούς ζωής του σήματος, τα απαραίτητα τέλη στους κατάλληλους φορείς, το σήμα διαγράφεται (Lipsey, 2010).

Τα σήματα αποτελούν μεταβιβάσιμα άυλα πάγια, και η μεταβίβαση τους μπορεί να γίνει ανεξάρτητα από την επιχείρηση με την οποία πιθανώς σχετίζονται. Το ίδιο ισχύει και για τα σήματα φυσικών και νομικών προσώπων. Για να επιτευχθεί η μεταβίβαση, θα πρέπει να γίνει η σχετική καταχώρηση της στο βιβλίο σημάτων, συνοδευόμενη από σχετική σύμβαση, που θα αποδεικνύει ότι καταβλήθηκαν στο δημόσιο τα απαραίτητα τέλη για την συγκεκριμένη διαδικασία. Για κάθε μεταβίβαση θα πρέπει να εκδίδεται τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών κατά τον χρόνο της μεταβίβασης των δικαιωμάτων (Lipsey, 2010).

Η παραχώρηση χρήσης ενός σήματος υπόκειται σε ΦΠΑ 19%, καθώς θεωρείται παροχή υπηρεσίας. Η κατάσχεση και η εκποίηση ενός σήματος είναι δυνατές. Όταν μία επιχείρηση οδηγηθεί σε πτώχευση, το σήμα της μπορεί να εκποιηθεί. Αν όμως το σήμα είναι το ίδιο το όνομα του δικαιούχου, προφανέστατα είναι ανέφικτες και η κατάσχεση και η εκποίηση του σε περίπτωση πτώχευσης (Doukakis, 2010).

Σε περιπτώσεις που οι επιχειρήσεις εξασφαλίζουν τη χρήση κάποιου σήματος, χωρίς όμως να προβαίνουν στην αγορά του, τα ποσά που διαθέτουν για αυτόν τον σκοπό, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα (Doukakis, 2010).

2.7 Μέθοδοι (Know - How)

Με τον όρο Know – How αναφερόμαστε στο σύνολο των ειδικών γνώσεων που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία, τη διεύθυνση, και τον έλεγχο ενός συστήματος, δηλαδή τη γνώση της πρακτικής για την εκτέλεση εργασιών τεχνικού και βιομηχανικού χαρακτήρα (Lipsey, 2010).

Οι μέθοδοι που εξασφαλίζουν το Know – How, συνήθως δεν διαφέρουν πολύ από τις κατοχυρωμένες εφευρέσεις που περιλαμβάνονται στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Η διαφορά μεταξύ των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των μεθόδων του Know – How έγκειται πως τα πρώτα κατοχυρώνονται από τον εφευρέτη, ενώ οι δεύτερες χαρακτηρίζονται από μυστικότητα. Ο λόγος που οι κάτοχοι του Know – How επιλέγουν να μην κατοχυρώσουν τις τεχνικές τους, και να ρισκάρουν μία ενδεχόμενη αντιγραφή τους, είναι πως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας όπως έχει αναλυθεί σε προηγούμενη ενότητα έχουν περιορισμένη διάρκεια ζωής και ως φυσική συνέπεια, περιορισμένη διασφάλιση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Αντιθέτως, οι μη κατοχυρωμένες μέθοδοι, διατηρούμενες κρυφές, διασφαλίζουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για απεριόριστο χρονικό διάστημα. Το αντίτιμο για αυτήν την επιλογή είναι πως οι μέθοδοι του Know – How διασφαλίζονται αποκλειστικά από τις διατάξεις του νόμου περί αθέμιτου ανταγωνισμού και όχι και από τις διατάξεις περί προστασίας της εφεύρεσης (Lipsey, 2010).

2.8 Δικαιώματα

Στο κόστος κτήσης αυτής της κατηγορίας άυλων παγίων, συνυπολογίζονται και τα ποσά που καταβάλλει η επιχείρηση για την παραχώρηση του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως στους κύριους των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων (ορυχεία, μεταλλεία, λατομεία) καθώς και τα ειδικά έξοδα που περιλαμβάνουν συμβολαιογραφικά έξοδα, αμοιβές δικηγόρων, κτλ. Ακόμη πρέπει να σημειωθεί σχετικά με τα έξοδα που πραγματοποιούνται από μία επιχείρηση για να εξασφαλίσει το δικαίωμα εκμετάλλευσης από την αντίστοιχη αρμόδια αρχή, όταν αυτά βρίσκονται στην έκταση της, πως η επιχείρηση είναι αυτή που θα αποφασίσει αν τα έξοδα αυτά πρέπει να ενταχθούν στο κόστος κτήσης (Cotter, & Richardson, 2002).

Στο κόστος κτήσης δεν καταχωρείται το κόστος κτήσης της κυριότητας των σχετικών εδαφικών εκτάσεων, οι φόροι μεταβίβασης τους, τα έξοδα των διενεργούμενων ερευνών, κλπ. (Cotter, & Richardson, 2002).

Οι αποσβέσεις στην συγκεκριμένη περίπτωση γίνονται κατά τη διάρκεια της περιόδου που τα δικαιώματα εκμετάλλευσης εξασφαλίζουν ωφέλεια για τους κατόχους τους. Αν η περίοδος αυτή έχει βάσει νόμου περιορισμένη χρονική διάρκεια, η απόσβεση πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι τη λήξη της περιόδου αυτής (Cotter, & Richardson, 2002).

2.9 Προκαταβολές κτήσεως ασωμάτων ακινητοποιήσεων

Στον λογαριασμό 16.98 – Προκαταβολές Κτήσεως Ασώματων Ακινήσεων παρακολουθούνται οι προκαταβολές που δίνει η επιχείρηση για την απόκτηση πάσης φύσεως ασωμάτων ακινητοποιήσεων. Μετά την απόκτηση των ακινήσεων, εκδίδεται το σχετικό δικαιολογητικό, και ο λογαριασμός πιστώνεται με χρέωση των οικείων λογαριασμών των ασωμάτων άυλων παγίων (Stolowy, Heller, & Klochhaus, 2001).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

3.1 Ορισμός αποτίμησης

Αναμφισβήτητα, η αποτίμηση είναι πολύ σημαντική στον υπολογισμό σπουδαίων παραγόντων για την ύπαρξη, την σωστή λειτουργία και τις ασφαλείς προοπτικές της εκάστοτε επιχείρησης (Τσαγκλάκανος, 2015).

Η αποτίμηση αφορά την συνέχεια της απογραφής που εκφράζει τον προσδιορισμό της αξίας των περιουσιακών στοιχείων σε χρηματικές μονάδες σε μια ορισμένη χρονική στιγμή, δηλαδή είναι η προσπάθεια εκτίμησης σε ευρώ, των τιμών που θα πρέπει να εφαρμοστούν στις ποσότητες που έχουν καταγραφεί στην φυσική απογραφή. Μέσω της αποτίμησης επιτυγχάνεται η ακριβή και ολοκληρωμένη εικόνα για την αξία της επιχειρηματικής περιουσίας (Τσαγκλάκανος, 2015).

Η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων μπορεί να πραγματοποιηθεί με διάφορους κανόνες δίνοντας διαφορετικά αποτελέσματα, η επιλογή του κανόνα που θα εφαρμοστεί εξαρτάται από τον σκοπό της αποτίμησης. Δηλαδή, εξαρτάται από το αν η αποτίμηση γίνεται για την μεταβίβαση ολόκληρης της περιουσίας, την μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης ξεχωριστά ή για την σύνταξη του ετήσιου ισολογισμού (Canibano, Garcia-Ayuso, & Sanchez, 2000).

3.2 Η αναγκαιότητα της αποτίμησης των άυλων παγίων

Καταρχήν η αποτίμηση είναι απαραίτητη προκειμένου να πουληθεί μια επιχείρηση (εξαγορές - συγχωνεύσεις) διότι θα πρέπει να γνωρίζει ο επιχειρηματίας ακριβώς την αξία της επιχείρησης προκειμένου να κάνει τις διαπραγματεύσεις. Επίσης, ο επιχειρηματίας θα πρέπει να προσδιορίσει την αξία εξόδου του από την επιχείρηση μέσω μιας έγκυρης διαδικασίας για να εξασφαλίσει ότι η τιμή πώλησης δεν είναι μικρότερη από την επιθυμητή (Bontis, 2001).

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Η αποτίμηση είναι πολύ σημαντικός παράγοντας στην προσέλκυση κεφαλαίου. Επίσης, η αποτίμηση βοηθάει στον επιχειρηματικό σχεδιασμό. Βοηθάει επιπλέον και στον προσδιορισμό των αμοιβών του Δ.Σ., των ανώτατων στελεχών κ.λπ. που σχετίζονται με την αύξηση της αξίας της επιχείρησης (Stolowy, Heller, & Klochhaus, 2001).

Τέλος, η αξία της επιχείρησης είναι πολύ δύσκολο να προσδιοριστεί γιατί όσο και αν θεωρούμε ότι ισχύει η αποτελεσματικότητα των αγορών, αυτή η έννοια ουσιαστικά δεν υφίσταται για τις ιδιωτικές, μη εισηγμένες επιχειρήσεις (Stolowy, Heller, & Klochhaus, 2001).

Η δημοτικότητα της αποτίμησης οφείλεται σε αρκετούς λόγους. Πρώτον, η αποτίμηση βασίζεται πάνω σε πολλαπλές και συγκρίσιμες εταιρίες και ολοκληρώνεται με πολύ λιγότερες υποθέσεις και πολύ πιο γρήγορα σε σχέση με την προεξοφλημένη αξία των ταμειακών ροών. Δεύτερον, η αποτίμηση είναι πιο απλή στην κατανόηση και ευκολότερη στην παρουσίαση σε πελάτες σε σχέση με την προεξοφλημένη αξία των ταμειακών ροών. Τέλος είναι πιο πιθανό να αντικατοπτρίζει την σημερινή διάθεση της αγοράς, καθώς είναι μια προσπάθεια να μετρηθεί η συσχέτιση και όχι την πραγματική τιμή. Έτσι, μέσα στην αγορά όπου όλα τα αποθεματικά του διαδικτύου φαίνονται με πιο ανεβασμένη τιμή, στην αποτίμηση είναι πολύ πιθανό η απόδοση παραγωγής να είναι σε μεγαλύτερη τιμή για αυτά τα αποθέματα σε σχέση με την προεξοφλημένη αξία των ταμειακών ροών. Στην πραγματικότητα, οι τιμολογήσεις γενικά θα υποχωρήσουν τις τιμές που είναι πιο κοντά στην τιμή πώλησης των αγορών σε σχέση με την προεξοφλημένη αξία των ταμειακών ροών. Αυτό είναι ιδιαίτερος σημαντικό για αυτούς όπου οι δουλειές τους είναι να παίρνουν αποφάσεις για την αποτίμηση και να κρίνουν και τους εαυτούς τους σε μία σχετική βάση. Θεωρώντας για παράδειγμα τους διαχειριστές των τεχνολογιών και των αμοιβαίων κερδών. Αυτοί οι διαχειριστές θα κριθούν σύμφωνα με το πώς τα κεφάλαια τους σχετίζονται με άλλα τεχνολογικά κεφάλαια. Κατά συνεπεία, θα ανταμείβονται εάν διαλέγουν τεχνολογικά αποθέματα τα οποία αποτιμούνται κάτω από άλλα τεχνολογικά αποθέματα ακόμα και αν το σύνολο του κλάδου είναι υπερτιμολογημένο (Dahmash, Durand, & Watson, 2009).

Ανάλογα με την κατηγορία τους, όλα πάγια ξεχωριστά είναι αναγκαίο να καταγράφονται στο βιβλίο απογραφών ή στο θεωρημένο μητρώο πάγιων

περιουσιακών στοιχείων με ένα ποσό για κάθε ίδια κατηγορία παγίων. Ουσιαστικά, η αξία του κάθε πάγιου είναι ίση με την τιμή κτήσης του ή του κόστους ιδιοκατασκευής του, προσαυξημένη με τις δαπάνες βελτίωσης και συντήρησης του και τέλος από αυτή την τιμή αφαιρούνται οι αποσβέσεις που πραγματοποιούνται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία (Ντζανάτος, 2008).

Όσον αναφορά τις δαπάνες βελτίωσης αυτές αφορούν τις δαπάνες οι οποίες επαυξάνουν την αξία του ακινήτου όπως είναι για παράδειγμα η ανέγερση ενός πρόσθετου ορόφου σε μια οικοδομή. Ενώ δαπάνες συντήρησης είναι αυτές που επιδιώκουν μόνο τη συντήρηση και όχι και την επαύξηση της αξίας του ακινήτου όπως είναι για παράδειγμα το βάψιμο ενός κτιρίου (Ντζανάτος, 2008).

Συνεπακόλουθα, η αξία των παγίων προσδιορίζεται από τους δύο παραπάνω παράγοντες, δηλαδή τις αποσβέσεις καθώς και την αξία κτήσεως. Οι αποσβέσεις λόγω του γεγονότος ότι προσδιορίζουν το ετήσιο ποσοστό απόσβεσης, όπου μέσω αυτού μειώνεται η αξία του παγίου. Η αξία κτήσης λειτουργεί ως βάση εφαρμογής του παραπάνω ποσοστού απόσβεσης, από όπου προκύπτει το ποσό της ετήσιας μείωσης (Ντζανάτος, 2008).

Σύμφωνα με τον Νόμο ορίζεται ξεχωριστός συντελεστή απόσβεσης για κάθε κατηγορία παγίων στοιχείων. Μέσω αυτού του συντελεστή υπολογίζεται η ετήσια απόσβεση του παγίου και καθορίζεται η αξία πάνω στην οποία θα εφαρμοστεί ο συντελεστής για να προκύψει το ποσό της απόσβεσης το οποίο θα αφαιρεθεί. Η αξία που μένει μετά, γίνεται δεκτή σαν καθαρή και τρέχουσα (Ντζανάτος, 2008).

3.3 Μέθοδοι αποτίμησης των άυλων παγίων

Οι πιο αντιπροσωπευτικές και πιο λειτουργικές προσεγγίσεις μέθοδοι αποτίμησης των άυλων παγίων εντάσσονται σε τρεις γενικές κατηγορίες: (α) οι μέθοδοι που βασίζονται στην σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσά στην αγορά (market based methods), (β) οι μέθοδοι που βασίζονται στο κόστος (cost based methods), καθώς και οι μέθοδοι οι οποίες βασίζονται σε εκτιμήσεις της οικονομικής ωφέλειας

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

στο παρελθόν και το μέλλον (methods based on estimates of past and future economic benefits η αλλιώς income methods) (Canibano, Garcia-Ayuso, & Sanchez, 2000).

Η ανάλυση πρέπει να γίνεται με μεθόδους της πρώτης κατηγορίας για μεγαλύτερη ευστοχία του αποτελέσματος, καθώς τα ποσά είναι άμεσα συγκρίσιμα και εύκολα ξεχωρίζει η πιο συμφέρουσα πρόταση οικονομικά, όταν αυτό ζητηθεί. Όμως, η σύγκριση των τιμών και των συναλλαγών με αντίστοιχες στην αγορά δεν είναι πάντα εύκολη, γιατί είναι σχεδόν απίθανο να βρεθεί παρόμοια συναλλαγή με αυτή που μας αφορά. Όταν αυτό επιχειρείται ιδίως με άυλα πάγια στοιχεία, η απόπειρα μοιάζει μάταιη. Ο λόγος είναι όχι μόνο η δυσκολία να βρεθούν συναλλαγές με παρόμοια άυλα πάγια, αλλά κυρίως ότι αυτά και κατά βάση το πνευματικό κεφάλαιο, δεν αναπτύσσονται από τις επιχειρήσεις για να πουληθούν. Επιπρόσθετα, οι πωλήσεις τους όταν πραγματοποιούνται είναι μικρό μέρος μιας μεγαλύτερης και γενικότερης συναλλαγής, της οποίας οι λεπτομέρειες σπάνια αποκαλύπτονται. Άλλοι ανασταλτικοί παράγοντες για την εφαρμογή μεθόδων της πρώτης κατηγορίας είναι οι ξεχωριστοί αγοραστές, οι διαφορετικές ικανότητες διαπραγμάτευσης του εκάστοτε συναλλασσόμενου, και οι στρεβλώσεις που προκαλούνται ως συνέπεια των ορέων και των κοίλων που εμφανίζουν οι οικονομικοί κύκλοι (Canibano, Garcia-Ayuso, & Sanchez, 2000).

Όσον αναφορά τις μεθόδους της δεύτερης κατηγορίας, θεωρούν δεδομένο πως υπάρχει στενή σχέση μεταξύ του κόστους και της αξίας, και είναι αρκετά εύκολες στην εφαρμογή τους. Το αρνητικό χαρακτηριστικό τους έγκειται σε μη υπολογισμό της αλλαγής της αξίας του χρήματος στη πάροδο του χρόνου (Hodgson, Okunev, & Willett, 1993).

Στην τρίτη περίπτωση παρατηρείται επιμερισμός σχετικά με την κεφαλαιοποίηση των κερδών του παρελθόντος (capitalization of historic profits), τις διαφορικές μεθόδους μεικτού κέρδους (gross profit differential methods), τις μεθόδους των περίσσιων κερδών (excess profits methods), καθώς και την μέθοδο της απαλλαγής από τα δικαιώματα εκμετάλλευσης (the relief from royalty method). Πιο αναλυτικά (Hodgson, Okunev, & Willett, 1993):

Capitalization of historic profits: Η αξία των άυλων παγίων προκύπτει πολλαπλασιάζοντας το ιστορικό κέρδος διατήρησης του παγίου (the maintainable

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

historic profitability of the asset) με έναν πολλαπλασιαστή που προκύπτει μετά τον υπολογισμό της σχετικής ισχύος του παγίου (relative strength). Για παράδειγμα, όταν ένας πολλαπλασιαστής προκύπτει με την αξιολόγηση μιας φίρμας βάσει κάποιων παραγόντων όπως είναι η ηγεσία, η σταθερότητα, το μερίδιο στην αγορά, η επέκταση στην διεθνή αγορά, η τάση για κερδοφορία, η σταθερότητα και η προστασία σε τομείς όπως το marketing και η διαφήμιση. Παρά το γεγονός ότι η μέθοδος λαμβάνει υπόψη κάποιους ουσιώδεις παράγοντες, έχει και σημαντικές ελλείψεις, σχετικές κυρίως με την δέσμευση του με τα ιστορικά έσοδα (historic earning capability), με συνέπεια να μη δίνεται έμφαση στο μέλλον.

Gross profit differential methods: Αυτές σχετίζονται κατά βάση με τα εμπορικά σήματα (trade marks) και με την αποτίμηση φερμών (brand valuation). Οι μέθοδοι ελέγχουν τις διαφορές στις τιμές πώλησης, προσαρμοσμένες στις διαφορές στα κόστη marketing (marketing costs). Η διαφορά αυτή στα κόστη marketing είναι ίση με τη διαφορά ανάμεσα στο περιθώριο κέρδους ενός προϊόντος φίρμας και προστατευμένο από μία πατέντα, και ένα προϊόν χωρίς φίρμα και πατέντα. Η παραπάνω τεχνική χρησιμοποιείται για να υπολογιστούν οι ταμειακές ροές (cash flows) και να καθοριστεί η αξία. Η εύρεση Finding γενικών ισοδύναμων για μία πατέντα και αδιαμφισβήτητες τιμές είναι κάτι σχεδόν αδύνατο για μία επιχείρηση που δραστηριοποιείται στη λιανική πώληση.

The excess profits method: Η μέθοδος αρχικά εστιάζεται στην τρέχουσα τιμή των καθαρών ενσώματων παγίων (net tangible assets) τα οποία αποτελούν το σημείο αναφοράς (benchmark) για να εκτιμηθεί ένας ύψος απόδοσης της επιχείρησης. Αυτή η εκτιμώμενη τιμή χρησιμοποιείται για να υπολογιστούν τα κέρδη τα οποία είναι απαραίτητα ώστε να πειστούν οι επενδυτές να επενδύσουν σε αυτά τα καθαρά ενσώματα πάγια. Κάθε απόδοση πέρα από τα προλεχθέντα απαραίτητα κέρδη, αποδίδεται στα άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης. Παρά το γεγονός ότι η μέθοδος έχει το θεωρητικό υπόβαθρο να λαμβάνει υπόψη και τα μελλοντικά κέρδη από την χρήση του παγίου, παρουσιάζει έντονα κενά στην κάλυψη των ενδεχομένων εναλλακτικών χρήσεων του παγίου.

Relief from royalty: Σε αυτήν την περίπτωση λαμβάνεται υπόψη έως ποιο ποσό ο αγοραστής προθυμοποιείται ή μπορεί να πληρώσει για να εξασφαλίσει το δικαίωμα χρήσης ενός παρόμοιου άυλου παγίου. Το επίπεδο της τιμής του παγίου

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

έπειτα καθορίζεται και κεφαλαιοποιείται αντανακλώντας στην τιμή του την απόδοση και τον κίνδυνο που εμπεριέχει η επένδυση στο εν λόγω πάγιο.

Τέλος, η προεξοφλητική μέθοδος των ταμειακών ροών αποτελεί το σημείο σύγκλισης των παραπάνω τριών μεθόδων και είναι πιθανώς η πιο αναλυτική και περιεκτική μέθοδος για την αξιολόγηση ενός άυλου παγίου. Εδώ, τα πιθανά κέρδη και οι πιθανές ταμειακές ροές πρέπει να εξακριβώνονται με προσοχή και ακολούθως να μεταφέρονται στην παρούσα αξία τους μέσω των καταλλήλων προεξοφλητικών επιτοκίων. Η διαδικασία αυτή επιτυγχάνεται μεταφέροντας την αναμενόμενη αξία του χρήματος μελλοντικά, σε σημερινές νομισματικές τιμές χρησιμοποιώντας τον περισσότερο δόκιμο συντελεστή προεξόφλησης. Τα επιτόκια προεξόφλησης που βρίσκουν εφαρμογή σε αυτές τις περιπτώσεις συμβιβάζουν τον αποδεχόμενο κίνδυνο από την επένδυση σε ένα άυλο πάγιο καθώς και τις τιμές στις οποίες αναμένεται πως θα κινηθεί ο πληθωρισμός την περίοδο για την οποία γίνεται η προεξόφληση (Hodgson, Okunev, & Willett, 1993).

Προβαίνοντας τελικά στην επένδυση, γίνεται δεκτό πως ο εκτιμητής οφείλει να διερευνήσει το περιβάλλον στο οποίο καλείται να προσφέρει και να λειτουργήσει το πάγιο και να εξακριβώσει ποια είναι η πιθανή απόδοση και μεγέθυνση του μεριδίου αγοράς της επιχείρησης. Η εκτίμηση του μεριδίου αγοράς είναι κομβικό σημείο για την επιτυχία της πρόβλεψης του, γιατί πρέπει να γίνεται συνυπολογίζοντας την διάρκεια της περιόδου που το πάγιο θα είναι ωφέλιμο για την εταιρία, την εμπορευσιμότητα του, στην οποία εντάσσεται η εξέταση του κόστους διακράτησης του, καθώς και την υπολειμματική του αξία, αν στο τέλος υπάρχει. Η επιτυχία του μοντέλου εντοπίζεται στην αξιολόγηση των παραγόντων της αγοράς, όμως η απόδοση και η προοπτική εκμετάλλευσής του, αλλά και η αξία του χρήματος διαχρονικά. Είναι άκρως διαφωτιστικό, προσφέροντας μια εμπειριστατωμένη πρόβλεψη των αναμενόμενων ταμειακών ροών, όπως και μία εικόνα των άυλων παγίων που έχουν υψηλή αναγνώριση και ευρεία εφαρμογή στην χρηματοοικονομική κοινότητα (Kostagiolas, & Asonitis, 2009).

Το ύψος του συντελεστή προεξόφλησης των ταμειακών ροών μπορεί να προκύψει από μία πληθώρα μοντέλων (build-up method, dividend growth model, κλπ) με κύριο εκπρόσωπο τους το μοντέλο Capital Asset Pricing Model (CAPM) στο

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

οποίο χρησιμοποιείται ένας σταθμικός μέσος για το κόστος του κεφαλαίου (Kostagiolas, & Asonitis, 2009).

Οι παραπάνω διεργασίες είναι εφικτό να αποβούν άκαρπες αν δεν γίνουν με φροντίδα ώστε να εξασφαλίζεται η ποσοτικοποίηση της αξίας του παγίου, το υπόλοιπο της διάρκειας της ωφέλιμης ζωής του, και ο ρυθμός απόσβεσης του. Η μέθοδος οδηγεί στον προσδιορισμό της μικρότερης από την φυσική, λειτουργική, τεχνολογική, οικονομική και νόμιμη ζωή του άυλου παγίου, πράγμα αναγκαίο καθώς όπως κάθε πάγιο τα άυλα και ιδίως το πνευματικό κεφάλαιο, έχουν μεταβλητή ικανότητα να δημιουργούν οικονομική ωφέλεια, η οποία εξαρτάται από αυτές τις κύριες ζωές (Kostagiolas, & Asonitis, 2009).

Επίσης, πρέπει να γίνει η παραδοχή σε πολλές περιπτώσεις μετά την εξέταση αυτών των ζωνών ώστε να προκύψουν οι προβλέψεις των ταμειακών ροών, είναι άσκοπο να γίνουν εκτιμήσεις για περιόδους μεγαλύτερες των πέντε ή έξι ετών. Το μαθηματικό μοντέλο δίνει τη δυνατότητα να βρεθεί λύση σε αυτήν την περίπτωση, όπου τελειώνει το διάστημα της δόκιμης πενταετούς περιόδου αλλά οι προβλέψεις δείχνουν ότι οι ταμειακές ροές δεν θα καταρρεύσουν, με μία καταληκτική τιμή που υπολογίζεται χρησιμοποιώντας έναν συντηρητικό συντελεστή ανάπτυξης, στον συγκεκριμένο χρόνο, και παράλληλα επιτυγχάνει να προεξοφλεί τις εκτιμήσεις στην απαιτούμενη χρονική στιγμή (Kostagiolas, & Asonitis, 2009).

Πολλές από τις παραπάνω μεθόδους χρησιμοποιούνται ευρέως στις χρηματοοικονομικές μελέτες, πρέπει να σημειωθεί πως η αποτίμηση είναι κατά βάση τέχνη παρά επιστήμη, με έργο που καλύπτει περισσότερα επιστημονικά πεδία όπως η νομική, τα οικονομικά, τα χρηματοοικονομικά, η λογιστική, και η ανάλυση επενδύσεων. Είναι επιπόλαιο να επιχειρηθεί οποιασδήποτε μορφής αποτίμηση υιοθετώντας πρότυπα κλάδων και βιομηχανίας, αδιαφορώντας για το θεμελιώδες θεωρητικό υπόβαθρο της αξιολόγησης. Κατά τη διάρκεια μίας αξιολόγησης των άυλων παγίων, το πλαίσιο της ανάλυσης πρέπει να είναι ισχυρά εδραιωμένο, και ο αποτιμητής οφείλει να το λάβει υπόψη, ώστε το έργο του να έχει ανταπόκριση στην πραγματικότητα (Kostagiolas, & Asonitis, 2009).

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Το Δ.Λ.Π. 38 παρέχει σε όλες τις επιχειρήσεις δύο πιθανούς χειρισμούς για την μετέπειτα αποτίμηση του άυλου περιουσιακού στοιχείου. Η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να επιλέξει ανάμεσα στις εξής μεθόδους αποτίμησης (Lipsey, 2010):

Μέθοδος Κόστους: Όταν ένα άυλο αποτιμάται σύμφωνα με τη μέθοδο του κόστους, τότε η αξία του είναι αυτή που απεικονίζεται στο κόστος κτήσης του, μείον κάθε συσσωρευόμενη απόσβεση και οποιεσδήποτε συσσωρευόμενες ζημίες απομείωσης.

Μέθοδος Αναπροσαρμογής: Η μέθοδος της αναπροσαρμογής ορίζει ότι το άυλο θα αποτιμάται σε μία αξία που έχει επαναπροσδιορισθεί με βάση την εύλογη αξία του άυλου, μείον τις αποσβέσεις και τις ζημίες απομείωσης που πραγματοποιήθηκαν μετά την τελευταία αναπροσαρμογή. Όταν ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο αναπροσαρμόζεται τότε όλα τα στοιχεία του ενεργητικού που εντάσσονται στην κατηγορία του θα πρέπει να αναπροσαρμόζονται, εκτός της περίπτωσης όπου δεν υπάρχει μια ενεργός αγορά για τα στοιχεία αυτά. Ακόμα, το πρότυπο ρητά ορίζει ότι η μέθοδος της αναπροσαρμογής δεν επιτρέπεται για την αξιολόγηση άυλων που δεν έχουν καταχωρηθεί νωρίτερα ως περιουσιακά στοιχεία και για την αρχική αναγνώριση των άυλων σε αξία διαφορετική από το κόστος τους. Αυτό γίνεται για να μην μπορούν οι επιχειρήσεις να οδηγούνται σε επανεκτίμηση ενός άυλου, που δεν έχει καταγραφεί νωρίτερα επειδή το κόστος του δεν μπορούσε να κεφαλαιοποιηθεί και να το εμφανίζουν σε αναπροσαρμοσμένη αξία.

Η επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει την μέθοδο αναπροσαρμογής μόνον εφόσον υπάρχει ενεργός αγορά για το άυλο από την οποία να μπορούν να ληφθούν στοιχεία για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας του. Στην περίπτωση της αναπροσαρμογής της αξίας δεν υπάρχουν διατάξεις που να προβλέπουν ότι η εκτίμηση της εύλογης μπορεί να γίνει με έμμεσους τρόπους, όπως για παράδειγμα με τη χρήση χρηματοοικονομικών μοντέλων. Όταν η επιχείρηση επιλέξει αυτή τη μέθοδο για τη μετέπειτα αποτίμηση ενός άυλου, θα πρέπει να την εφαρμόσει ομοιόμορφα για όλα τα άυλα που εντάσσονται στην ίδια κατηγορία με αυτό, εκτός εάν δεν υπάρχει ενεργός αγορά για κάποιο από αυτά. Η αναπροσαρμογή της αξίας θα πρέπει να γίνεται ταυτόχρονα για όλα τα άυλα ώστε να διασφαλίζεται η αξιόπιστη και ομοιόμορφη απεικόνισή τους στις οικονομικές καταστάσεις (Lipsey, 2010).

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Η συχνότητα των αναπροσαρμογών θα πρέπει να είναι τόσο τακτική ώστε κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, η λογιστική αξία με την οποία εμφανίζονται να μην απέχει ουσιωδώς από την εύλογη τους. Επαφίεται στην κρίση της διοίκησης της επιχειρηματικής μονάδας να αξιολογήσει το πόσο συχνά θα πρέπει να αναπροσαρμόζει την αξία τους σε σχέση με τη μεταβλητότητα που παρουσιάζει η εύλογη αξία τους (Lipsey, 2010).

Καταληκτικά, όσον αφορά την αντιμετώπιση των λογιστικών διαφορών που προκύπτουν από την αναπροσαρμογή, εάν προκύψει μία ανατίμηση στην αξία του άυλου, η αύξηση αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια ως «Αποθεματικό Αναπροσαρμογής», με εξαίρεση την περίπτωση που αντιστρέφει παλαιότερη ζημία από ελάττωση της αξίας του, οπότε αναγνωρίζεται ως έσοδο στα αποτελέσματα της περιόδου. Αντίθετα, εάν από την αναπροσαρμογή δημιουργείται νέα μειωμένη αξία του άυλου, τότε η μείωση αναγνωρίζεται άμεσα στα αποτελέσματα της χρήσης ως έξοδο, με εξαίρεση την περίπτωση που αναστρέφει μία προηγούμενη αύξηση που αναγνωρίστηκε ως «Αποθεματικό Αναπροσαρμογής» και σε περίπτωση που εξαλειφθεί το ποσό αυτό, εάν υπάρχει κάποιο υπόλοιπο να καταχωρηθεί ως έξοδο χρήσης (Νεγκάκης, 2015).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

4.1 Άυλα Πάγια ωφέλιμης ζωής: Απόδοση

Η σημασία της απόδοσης στα άυλα πάγια ωφέλιμης ζωής δίδεται με σκοπό να διαχωριστεί η υπεραξία από τα υπόλοιπα άυλα περιουσιακά στοιχεία. Ο διαχωρισμός αυτός στοχεύει αρχικά στην μείωση της φορολογίας της υπεραξίας, αφού αυτή μειώνεται καθώς μέρος της αποδίδεται στα λοιπά άυλα, και έπειτα στην αύξηση των ταμειακών ροών της επιχείρησης. Τα άυλα πάγια τα οποία δεν έχουν σαφή ωφέλιμη ζωή εντάσσονται στην υπεραξία, ενώ όταν η ωφέλιμη ζωή είναι δυνατό να προσδιοριστεί επαρκώς, μπορούν να ενταχθούν σε κατηγορίες λοιπών άυλων παγίων (Thorton, 2004).

Για να επιτευχθεί η αποτίμηση εφαρμόζεται η μέθοδος της κεφαλαιοποίησης των περιοδικών εσόδων, η οποία αναφέρεται στην ξένη βιβλιογραφία ως «Capitalization of residual income» και αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της κατηγορίας κεφαλαιοποίησης των κερδών του παρελθόντος (capitalization of historic profits) (Thorton, 2004).

Σύμφωνα με την μέθοδο Capitalization of residual income, υπολογίζεται η παρούσα αξία των μελλοντικών ωφελειών που πηγάζουν από την ιδιοκτησία των άυλων παγίων. Αυτή η ωφέλεια μπορεί να αναφέρεται σε εισόδημα, σε κεφαλαιακή ανάπτυξη, ή να συνδυάζει και τα δύο. Στην συνέχεια, πραγματοποιείται διανομή και σύνδεση των ωφελειών αυτών στα πάγια που απαιτούνται για να εξασφαλιστεί το επιπρόσθετο εισόδημα (Thorton, 2004).

Το Δ.Λ.Π. 38 ορίζει ως ωφέλιμη ζωή ενός άυλου την περίοδο για την οποία εκτιμάται ότι ένα άυλο θα είναι διαθέσιμο προς χρήση στην επιχείρηση ή το πλήθος των παραγωγικών ή όμοιων μονάδων που αναμένεται να αποκτήσει η οικονομική οντότητα από το περιουσιακό στοιχείο (Ντζανάτος, 2008).

Μία επιχείρηση θα πρέπει να κρίνει εάν ένα άυλο στοιχείο έχει καθορισμένη ή αόριστη ωφέλιμη ζωή. Το πρότυπο παρουσιάζει μια σειρά από παράγοντες που

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

επηρεάζουν την ωφέλιμη ζωή ενός άυλου στοιχείου. Ενδεικτικά αναφέρονται (Ντζανάτος, 2008):

- η προσδοκώμενη χρησιμότητα του άυλου και το εάν θα μπορέσει η επιχείρηση να το διαχειριστεί αποτελεσματικά
- ο κύκλος ζωής του άυλου και οι διαθέσιμες πληροφορίες για εκτιμήσεις ως προς την ωφέλιμη ζωή άλλων παρόμοιων άυλων
- η σταθερότητα του κλάδου στον οποίο λειτουργεί το άυλο και οι αλλαγές στη ζήτηση των προϊόντων που είναι αποτέλεσμα του άυλου
- οι αναγκαίες δαπάνες για να διατηρηθούν τα αναμενόμενα μελλοντικά οφέλη από τη λειτουργία του άυλου
- η περίοδος κατά την οποία υπάρχει η δυνατότητα ελέγχου επί του άυλου και άλλοι τέτοιου είδους περιορισμοί
- η εξάρτηση της ωφέλιμης ζωής του άυλου από την ωφέλιμη ζωή άλλων περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης.

Η επιχείρηση πρέπει να μην υπερεκτιμήσει ούτε και να υποτιμήσει την ωφέλιμη ζωή του άυλου και για αυτό το λόγο η ωφέλιμη ζωή του άυλου θα πρέπει να εξετάζεται τακτικά (Ντζανάτος, 2008).

Όταν ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο προκύπτει από συμβατικά ή άλλα νομικά δικαιώματα, τότε η ωφέλιμη ζωή του θα είναι αυτή για την οποία ισχύουν τα νομικά δικαιώματα, εκτός και εάν η επιχείρηση αναμένει να λαμβάνει οικονομικά οφέλη από τη χρήση του για συντομότερο διάστημα, οπότε και αυτό θα αποτελεί την ωφέλιμη ζωή του. Εάν υπάρχει η δυνατότητα ανανέωσης του σχετικού συμβολαίου, η ωφέλιμη ζωή πρέπει να εμπεριέχει και την περίοδο ανανέωσης, μόνον εφόσον η ανανέωση πραγματοποιηθεί με μικρό κόστος για την επιχείρηση (Νεγκάκης, 2015).

Όταν οι διοικήσεις των επιχειρήσεων εκτιμήσουν ότι ένα άυλο περιουσιακό στοιχείο της έχει καθορισμένη ωφέλιμη ζωή, τότε πρέπει να καθορίσει την χρονική περίοδο που αυτό θα έχει χρησιμότητα ή το χρονικό διάστημα στο οποίο θα κερδίσει τις μέγιστες παραγωγικές ή άλλες κοινές μονάδες που μπορεί να αποδώσει. Ένα άυλο στοιχείο με καθορισμένη ωφέλιμη ζωή έχει τη δυνατότητα να αποσβεστεί (Νεγκάκης, 2015).

4.2 Αποτίμηση της αξίας μιας φίρμας

Μια φίρμα είναι ένας ζώντας οργανισμός που εμπλουτίζεται και υποβιβάζεται συσσωρευτικά στο πέρασμα του χρόνου, ως αποτέλεσμα χιλιάδων μικρότερων ενεργειών. Παρατηρώντας την απόσταση που χωρίζει την πραγματική αξία της φίρμας από την υπεραξία που αναγράφεται στους ισολογισμούς που δημοσιεύουν οι επιχειρήσεις γίνεται αντιληπτό πως η πραγματική της αξία είναι αυτή που θα κατείχε αν βρισκόταν σε μία ελεύθερη αγορά (Τσαγκλάκανος, 2015).

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 38, η υπολειμματική αξία ενός άυλου πρέπει να είναι μηδενική εκτός της περίπτωσης όπου ένα τρίτο πρόσωπο έχει δεσμευτεί για την αγορά του στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του ή όταν η ενεργός αγορά για το άυλο αυτό υφίσταται και παρέχει την δυνατότητα για την άντληση στοιχείων γύρω από τον υπολογισμό της υπολειμματικής αξίας, και πιθανώς να συνεχίσει να υπάρχει στο τέλος της ωφέλιμης ζωής του (Τσαγκλάκανος, 2015).

Όταν η υπολειμματική αξία δεν έχει μηδενικές τιμές φανερώνει την πρόθεση της διοίκησης της επιχειρηματικής οντότητας να διαθέσει το άυλο πριν το τέλος της ωφέλιμης ζωής του. Η ετήσια επανεξέταση και επανεκτίμηση της υπολειμματικής αξίας κρίνεται αναγκαία, ενώ μία μεταβολή της επαφίεται στις επιταγές του Δ.Λ.Π. 8 «Λογιστικές Αρχές και Μέθοδοι, Μεταβολές των Λογιστικών Εκτιμήσεων και Λάθη». Όταν η αναθεωρημένη υπολειμματική αξία εμφανίζεται μεγαλύτερη από τη λογιστική του αξία, το Δ.Λ.Π. 38 απαγορεύει την αναστροφή της απόσβεσης και επιβάλλει να πραγματοποιείται μηδενική απόσβεση μέχρι το σημείο όπου η υπολειμματική αξία θα είναι και πάλι μικρότερη από την λογιστική (Νεγκάκης, 2015).

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που έχουν αόριστη ωφέλιμη ζωή απαγορεύεται να αποσβένονται. Αντίθετα, υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης της αξίας τους, όπου συγκρίνεται η λογιστική τους αξία με το ανακτήσιμο ποσό, σύμφωνα με το Πρότυπο 36 «Απομείωση Αξίας Περιουσιακών Στοιχείων». Ο έλεγχος απομείωσης πραγματοποιείται συνήθως σε ετήσια βάση και σε περιπτώσεις όπου υφίστανται ενδείξεις για απομείωση της αξίας του άυλου (Νεγκάκης, 2015).

Επιπρόσθετα, οι διοικήσεις των επιχειρήσεων πρέπει μία φορά το χρόνο να επανεκτιμούν την ωφέλιμη ζωή του άυλου για να κρίνουν εάν συντρέχουν ακόμη οι

λόγοι για τους οποίους είχε κριθεί αόριστη. Η αναθεώρηση γύρω από την ωφέλιμη ζωή εντάσσεται στο πεδίο του Προτύπου 8 «Λογιστικές Αρχές και Μέθοδοι, Μεταβολές των Λογιστικών Εκτιμήσεων και Λάθη» (Τσαγκλάκανος, 2015).

Όταν ο έλεγχος απομείωσης φανερώσει υψηλότερη αναπόσβεστη από το ανακτήσιμο ποσό του άυλου περιουσιακού στοιχείου, τότε εμφανίζεται ως ζημία απομείωσης και αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης των λογιστικών καταστάσεων (Τσαγκλάκανος, 2015).

4.2.1 Μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών

Η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών (Discounted Cash flow) είναι ίσως η πληρέστερα τεκμηριωμένη και ευρύτερης αποδοχής από τη επιστημονική κοινότητα μέθοδος, βάσει της οποίας μπορεί να γίνει η αποτίμηση των πάγιων περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης, και συγκεκριμένα των άυλων παγίων της (Bauer, 2014).

Ο σκοπός της ανάλυσης με βάση την προεξόφληση ταμειακών ροών (discounted cash flow) είναι να υπολογίσει την παρούσα αξία των οικονομικών αποδόσεων που θα επιτευχθούν στο μέλλον. Αν οι επενδυτές γνωρίζουν την τωρινή αξία των μελλοντικών αποδόσεων, μπορούν να βοηθηθούν στον προσδιορισμό του κατά πόσο η τρέχουσα τιμή μιας μετοχής- ή άλλου περιουσιακού στοιχείου- είναι φτηνή, δίκαιη ή ακριβή (Bauer, 2014).

Είναι κεφαλαιώδους σημασίας να γνωρίζει κανείς την παρούσα αξία των μελλοντικών αποδόσεων, καθώς είναι ίσης σημασίας με τη θεμελιώδη αξία του ενεργητικού. Άλλωστε ο μόνιμος κάτοχος ενός περιουσιακού στοιχείου (όπως η μετοχή) δεν λαμβάνει τίποτα από αυτό (σε καθαρά οικονομικούς όρους) παρά μόνο τις μελλοντικές αποδόσεις που αυτό θα παράγει (Jelonek, & Chluski, 2014).

Η αξία, αν αποδοθεί με τους όρους των προεξοφλημένης ταμειακής ροής υπολογίζεται βάσει της σύνθεσης τριών στοιχείων: Το πρώτο στάδιο είναι ο

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

προσδιορισμός του ποιες αναμένεται να είναι οι μελλοντικές αποδόσεις. Το δεύτερο στάδιο είναι η απομείωση της αξίας των αποδόσεων αυτών, προκειμένου να αποτιμηθεί και το γεγονός ότι οι επενδυτές πρέπει να περιμένουν να προκύψουν αυτές, καθώς και ο κίνδυνος της μη πραγματοποίησής τους (Jelonek, & Chluski, 2014).

Το τρίτο στάδιο αφορά το κατά πόσον θα πρέπει να προστεθεί η υπολειμματική αξία στον υπολογισμό του τρέχοντος κόστους. Η υπολειμματική αξία είναι αυτό που απομένει στο τέλος μιας περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας έχει γίνει υπολογισμός των προεξοφλημένων ταμειακών ροών. Μπορεί να συμβεί να μην υπάρχει καθόλου υπολειμματική αξία αν το περιουσιακό στοιχείο πάψει να υπάρχει. Μπορεί επίσης να συμβεί η εφαρμοζόμενη απομείωση της αξίας για την οποία έγινε λόγος παραπάνω να μειώσει την τρέχουσα αξία έως ότου το νούμερο είναι απειροελάχιστο. Γίνεται όμως παραδεκτό ότι το περιουσιακό στοιχείο θα έχει υπολειμματική αξία και άρα αυτή πρέπει να συνυπολογιστεί (Jelonek, & Chluski, 2014).

Το μοντέλο υπολογισμού αυτό, προσδιορίζει τις αποδόσεις ως ταμειακές ροές. Η μέτρηση αυτή θεωρείται περισσότερο αξιόπιστη από την κερδοφορία, καθώς η παραγωγή ρευστού είναι κάτι περισσότερο απτό. Τα κέρδη, μπορούν να πουν κάποιои, είναι το προϊόν μιας λογιστικής σύμβασης. Τα ρευστά είναι κάτι δεδομένο. Έχουν φυσική υπόσταση και δεν υπάρχουν διαφωνίες ως προς το πώς μπορεί να μετρηθούν (Jelonek, & Chluski, 2014).

Οι αριθμοί των κερδών εξάλλου, αναφέρονται και στο παρελθόν. Μπορεί να περιλαμβάνουν προσαρμογές αποσβέσεων άυλων ή μη στοιχείων που προέρχονται από συναλλαγές περαιωμένες πολλά χρόνια πριν. Αφού όμως η τιμή της μετοχής έχει σχέση με τις μελλοντικές αποδόσεις, φαίνεται καλύτερο να παραμεριστεί η ιστορία, όσο αυτό είναι δυνατόν (Jelonek, & Chluski, 2014).

Οι εταιρίες συνήθως δημοσιεύουν ανάλυση των ταμειακών ροών όταν ανακοινώνουν αποτελέσματα. Στην παρουσίαση αυτή, οι ταμειακές ροές αποδίδονται με αρκετά νούμερα. Οι λεγόμενες «λειτουργικές ταμειακές ροές» χρησιμοποιούνται ευρέως, αλλά οι επενδυτές μπορούν να συμβουλευούνται και άλλα σχετικά μεγέθη αν το κρίνουν απαραίτητο. Το «κλειδί» είναι να καταλήξουν σε κάποιο αριθμό που να

αντανακλά επαρκώς την κερδοφορία μιας εταιρίας ή ενός περιουσιακού στοιχείου. Ακόμη, αν η μία εταιρία συγκρίνεται με μία άλλη, το σωστό είναι να παραβάλλονται παρόμοια δεδομένα (Ortiz, 2011).

Για να ολοκληρωθεί μια ανάλυση προεξόφλησης ταμειακών ροών πρέπει να γίνουν εκτιμήσεις για το ποια θα είναι η μέλλουσα εισροή ρευστού. Μπορεί να υποτεθεί ότι αυτή θα είναι συνεχής ή ότι θα αυξάνεται συνεχώς με σταθερό ρυθμό. Μπορεί ακόμα να προβλεφθεί ότι οι ταμειακές ροές θα διαφοροποιούνται σημαντικά. Για να υπάρξει μια ακριβής εικόνα, οι επενδυτές θα πρέπει να εξετάσουν στενά την εταιρία, την αγορά όπου δραστηριοποιείται, τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της, τον ανταγωνισμό που αντιμετωπίζει και, μεταξύ πολλών ακόμη άλλων, τους πελάτες της (Ortiz, 2011).

4.3 Γνωστοποιήσεις

Το Δ.Λ.Π. 38 αναφέρει ρητά όλες τις γνωστοποιήσεις που πρέπει να πραγματοποιούνται για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία μίας επιχειρηματικής μονάδας. Οι γνωστοποιήσεις πραγματοποιούνται ξεχωριστά για κάθε κατηγορία άυλων περιουσιακών στοιχείων. Η κατηγοριοποίηση μπορεί να επεκταθεί και σε μικρότερες ομάδες, εάν κριθεί ότι έτσι παρέχεται πιο ολοκληρωμένη πληροφόρηση στους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης (Stolowy, Heller, & Klochhaus, 2001).

Ακόμα, μία επιχείρηση μπορεί να θέλει να παραθέσει γνωστοποιήσεις διακρίνοντας τα άυλα με βάση τον τρόπο απόκτησης στις εξής κατηγορίες: μέσω κρατικής επιχορήγησης ή κατά την ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων. Γενικά, το Δ.Λ.Π. 38 επιβάλλει την διάκριση ανάμεσα στα εσωτερικώς δημιουργούμενα άυλα και στα λοιπά άυλα στοιχεία του ενεργητικού. Οι απαραίτητες γνωστοποιήσεις για κάθε μία κατηγορία είναι οι εξής (Stolowy, Heller, & Klochhaus, 2001):

- εάν η ωφέλιμη ζωή των άυλων περιουσιακών στοιχείων είναι περιορισμένη ή αόριστη. Σε περίπτωση που η ωφέλιμη ζωή προσδιορίστηκε ως περιορισμένη, να αναφέρονται οι συντελεστές απόσβεσης που χρησιμοποιήθηκαν

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

- οι μέθοδοι απόσβεσης που χρησιμοποιήθηκαν για τα άυλα με περιορισμένη ωφέλιμη ζωή
- οι συσσωρευμένες αποσβέσεις στην αρχή και στο τέλος της περιόδου
- τα κονδύλια της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης που περιλαμβάνει τις αποσβέσεις των άυλων
- μία αναλυτική παρουσίαση του συσσωρευμένου υπολοίπου των άυλων στην αρχή και το τέλος της χρήσης, όπου θα παρουσιάζονται:
 - ✓ προσθήκες της περιόδου, με διάκριση αυτών που προέκυψαν από εσωτερικώς δημιουργούμενα άυλα, αυτών που αποκτήθηκαν από αγορές και αυτών που αποκτήθηκαν από συνενώσεις επιχειρήσεων
 - ✓ τα άυλα που κατέχονται με σκοπό την πώληση και διάθεση
 - ✓ αυξήσεις ή μειώσεις που προήλθαν από τις αναπροσαρμογές στην αξία των άυλων, σύμφωνα με τις παραγράφους 75, 85 και 86 και από ζημίες απομείωσης που αναγνωρίστηκαν ή αναστράφηκαν απ' ευθείας στην καθαρά θέση σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 36
 - ✓ οι ζημίες απομείωσης που καταχωρίστηκαν στα αποτελέσματα χρήσης
 - ✓ οι ζημίες απομείωσης που αναστράφηκαν στα αποτελέσματα της περιόδου
 - ✓ το ποσό της αποσβέσεων που προέκυψε κατά την παρουσιαζόμενη χρήση
 - ✓ τυχόν καθαρές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν κατά τη μετατροπή στοιχείων των συναλλαγών από ξένο νόμισμα στο νόμισμα στο οποίο εκφράζονται τα μεγέθη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων
 - ✓ λοιπές αλλαγές που έγιναν στο υπόλοιπο του λογαριασμού κατά την παρουσιαζόμενη περίοδο

Επιπρόσθετες γνωστοποιήσεις που πρέπει να γνωστοποιεί η επιχειρηματική οντότητα είναι οι εξής (Stolowy, Heller, & Klochhaus, 2001):

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

- το σύνολο των εξόδων έρευνας και ανάπτυξης που καταχωρίστηκαν ως έξοδο στη διάρκεια της παρουσιαζόμενης περιόδου
- όταν ένα άυλο στοιχείο κρίνεται ότι έχει αόριστη ωφέλιμη ζωή είναι αναγκαίο να αναφέρεται τόσο η λογιστική αξία του καθώς και οι λόγοι για τους οποίους κρίθηκε ως τέτοιο. Επιπλέον, θα πρέπει να αναφέρονται και οι βασικοί παράγοντες που οδήγησαν στην λήψη της απόφασης αυτής
- πλήρη παρουσίαση της λογιστικής αξίας και της περιόδου απόσβεσης που απομένει για κάθε άυλο που έχει κρίσιμο ρόλο και σημασία στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης
- τα άυλα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν μέσω κάποιας κρατικής επιχορήγησης και αναγνωρίστηκαν αρχικά στην εύλογη αξία τους θα πρέπει να αναφέρονται ρητά, η εύλογη αξία τους, η λογιστική τους αξία και η μέθοδος αποτίμησης μετά την αρχική τους αναγνώριση.
- πρέπει να πραγματοποιείται καταγραφή των άυλων και της λογιστικής τους αξίας, του τίτλου κυριότητας των άυλων και της λογιστικής αξίας άυλων στοιχείων που κρατούνται ως ενέχυρα για την εξασφάλιση υποχρεώσεων,
- πρέπει να αναφέρεται το ποσό των συμβατικών δικαιωμάτων για την απόκτηση άυλων

Επιπλέον, μία επιχειρηματική μονάδα ενθαρρύνεται να περιλαμβάνει στις γνωστοποιήσεις της χωρίς να υποχρεώνεται (Stolowy, Heller, & Klochhaus, 2001):

- ✚ περιγραφή άυλων που έχουν αποσβεστεί ολοκληρωτικά αλλά εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται
- ✚ σύντομη αναφορά όλων των κρίσιμων άυλων στοιχείων που κατέχει η επιχείρηση αλλά δεν πληρούν τα κριτήρια αναγνώρισης ώστε να εμφανίζονται στις παρουσιαζόμενες χρηματοοικονομικές καταστάσεις

Όσον αφορά τα άυλα που μετά την αρχική τους αναγνώριση αποτιμώνται με τη μέθοδο της αναπροσαρμογής πρέπει να δίνονται οι ακόλουθες γνωστοποιήσεις (Stolowy, Heller, & Klochhaus, 2001):

- ❖ η ημερομηνία διενέργειας της αναπροσαρμογής
- ❖ το υπόλοιπο των αναπροσαρμοσμένων άυλων περιουσιακών στοιχείων
- ❖ η λογιστική αξία που θα είχε το άυλο εάν χρησιμοποιούνταν η μέθοδος του κόστους
- ❖ την κίνηση του υπολοίπου του λογαριασμού «Αποθεματικά Αναπροσαρμογής» που αφορά στα άυλα κατά την έναρξη και λήξη της λογιστικής περιόδου αλλά και τους τυχόν περιορισμούς που μπορεί να ισχύουν για τη δυνατότητα διανομής του υπολοίπου αυτού στους μετόχους
- ❖ οι μέθοδοι και οι σημαντικότερες παραδοχές που ακολουθήθηκαν προκειμένου να εκτιμηθούν οι εύλογες αξίες των άυλων παγίων.

4.4 Ο αντίκτυπος των χαρακτηριστικών των άυλων παγίων κατά την αποτίμησή τους

Τα πιο διαδεδομένα παραδείγματα άυλων περιουσιακών στοιχείων αποτελούν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα πνευματικά δικαιώματα, τα εμπορικά σήματα και η υπεραξία (Wyatt, 2005).

Τα άυλα πάγια έχουν χαρακτηριστικά, τα οποία επιφέρουν δύο σημαντικές συνέπειες στην αποτίμησή τους. Πρώτον, την καθιστούν σύνθετη και μία αληθινή πρόκληση, και δεύτερον κάνουν αναγκαία την εκτίμηση από την πλευρά του αποτιμητή μία σειρά παραγόντων, καθιστώντας την αποτίμηση άκρως ευαίσθητη σε υποκειμενικά και αμφισβητούμενα κριτήρια (Wyatt, 2005).

Με βάση τα χαρακτηριστικά των άυλων παγίων επιτυγχάνεται συγκεκριμένη επίδραση κατά την αποτίμησή τους. Πιο συγκεκριμένα, επάνω στα ασαφή όρια της εκάστοτε επιχείρησης εξαρτάται η επιτυχία της από την επιτυχία μίας άλλης

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

επιχείρησης. Για παράδειγμα, μια εταιρία παραγωγής η οποία παράγει μέρη της κατασκευής ενός αυτοκινήτου, οφείλει την επιτυχία ή αποτυχία της στην τύχη του μοντέλου της αυτοκινητοβιομηχανίας, και όχι στα δικά της προϊόντα. Σύμφωνα με το χαρακτηριστικό των ασθενών δεσμών ιδιοκτησίας προκύπτει η δυσκολία στο να εντοπιστεί ποιος θα είναι ο ιδιοκτήτης των αναμενόμενων ωφελειών που θα προέρχονται από τα άυλα πάγια στο μέλλον. Συνεπακόλουθα, σύμφωνα με το χαρακτηριστικό της μη ορατότητας προκύπτει δυσκολία στον εντοπισμό του τρόπου με τον οποίο η κερδοφορία ενός σχετικού προϊόντος ή μίας υπηρεσίας επηρεάζεται από τα άυλα πάγια. Με βάση την εσωτερικώς εξαρτώμενη αξία προκύπτει δυσκολία στην εκτίμηση της αξίας του άυλου ανεξάρτητα από τα υπόλοιπα πάγια. Για παράδειγμα, η αξία της φήμης μίας επιχείρησης πολλές φορές δεν γίνεται να εκτιμηθεί ανεξάρτητα από το τμήμα έρευνας και ανάπτυξης της, και την δυνατότητα του να παράγει καινοτομίες. Παρατηρώντας την αμφίβολη κερδοφορία της εκάστοτε επιχείρησης, καθώς η αξία των άυλων παγίων εξαρτάται από την συνέχιση της πορείας της επιχείρησης, τα άυλα πάγια βρίσκονται πάντα εκτεθειμένα στον κίνδυνο της χρεωκοπίας. Επίσης, μελετώντας το ρίσκο και την αβεβαιότητα, λόγω των μεγάλων ποσοστών αποτυχίας, είναι δύσκολο να εκτιμηθούν οι μελλοντικές ταμειακές ροές, ιδίως αν οι αυτές οι ταμειακές ροές εκτείνονται σε μεγάλη χρονική περίοδο. Με βάση τις μη αναστρέψιμες και αποτυχημένες επενδύσεις, η αποτίμηση των άυλων παγίων είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες στις υποθέσεις που γίνονται από μοντέλα εκτίμησης, καθώς αυτά τα δύο χαρακτηριστικά μειώνουν την πιθανότητα ότι οι τιμές στην αγορά θα μείνουν σταθερές (Matsuura, 2004).

Όσον αναφορά τις ιδιαιτερότητες των παγίων, η αξία ενός άυλου παγίου μπορεί να είναι μεγαλύτερη αν χρησιμοποιείται από την επιχείρηση που το δημιούργησε, παρά από οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση. Οι πολλαπλασιαστές βάσει της αγοράς που προκύπτουν, μπορεί να είναι άσχετοι με την διαδικασία αποτίμησης. Για παράδειγμα, ένα τέτοιο άυλο πάγιο είναι η εσωτερική οργάνωση που οδηγεί την εταιρία σε καλύτερη απόδοση (Wyatt, 2005).

Ακόμη, κατά την ανυπαρξία του ανταγωνισμού δεν υφίσταται κανένα κόστος ευκαιρίας (η χρήση ενός άυλου παγίου σε μία δραστηριότητα δεν διακόπτει την χρήση του σε κάποια άλλη). Η εκτίμηση της αξίας ενός άυλου παγίου περιορίζεται

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

από το μέγεθος της αγοράς και όχι από την παραγωγική δυναμικότητα του παγίου (Joia, 2000).

Σχετικά με τις επιπτώσεις του εκάστοτε δικτύου, η αξία του δικτύου πρέπει να ενσωματώνεται στην αξία του άυλου παγίου. Για παράδειγμα, η ζήτηση ενός λογισμικού ηλεκτρονικού υπολογιστή εξαρτάται όχι μόνο από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, αλλά και από τα αν και κατά πόσο είναι συμβατό με άλλα λογισμικά (Joia, 2000).

Τέλος, όσον αναφορά την αδυναμία συναλλαγής, είναι ευρέως αποδεκτό το γεγονός ότι οι μέθοδοι που βασίζονται στην αγορά, αντανακλούν την αληθινή αξία του παγίου. Καθώς όμως δεν υπάρχουν συγκεκριμένες αγορές και δυνατότητα ρευστοποίησης για πολλά άυλα πάγια, η χρήση των μεθόδων αυτών περιορίζεται (Matsuura, 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΕΥΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

5.1 Σύγχρονες Μελέτες Ερευνών

Το πρόβλημα που τίθεται σε σχέση με την αποτίμηση της επιχειρηματικής περιουσίας ενόψει της σύνταξης του ετήσιου ισολογισμού είναι να προσδιοριστεί η πραγματική τρέχουσα αξία της περιουσίας σε αυτό το χρονικό σημείο. Και αυτή η αξία αναζητείται, γιατί από αυτήν εξαρτάται το αποτέλεσμα της επιχείρησης που θα διανεμηθεί στον επιχειρηματία σαν εισόδημα του, στο κράτος σα φόρος και στην επιχείρηση σαν αποθεματικά. Συνεπώς, αν η αξία της περιουσίας δεν είναι ακριβής, θα διανεμηθεί μεγαλύτερο ποσό κέρδους από το πραγματικό, οπότε θα μειωθούν τα κεφάλαια της επιχείρησης ή στην αντίθετη περίπτωση δε θα ικανοποιηθούν ο επιχειρηματίας και το κράτος που θα πάρει λιγότερους φόρους (Sacui, & Szatmary, 2015).

Επειδή, από την αποτίμηση καθορίζονται σπουδαίοι παράγοντες ακόμα και για την ύπαρξη της επιχείρησης, αλλά οπωσδήποτε για τη σωστή λειτουργία της και τις ασφαλείς προοπτικές της και προκειμένου να αποκλειστεί η αυθαιρεσία στον προσδιορισμό τόσο σημαντικών δεδομένων, οι κανόνες αποτίμησης της επιχειρηματικής περιουσίας για την κατάρτιση του ετήσιου ισολογισμού, θεσπίζονται από το κράτος και αποτελούν διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας των εταιρειών (Amir, Lev, & Sougiannis, 2003).

Το πρόβλημα της αποτίμησης, από την πλευρά του αντικειμένου της, εντοπίζεται στις αξίες που έχουν ποσοτική υπόσταση και που η παραμονή τους στα χέρια της επιχείρησης, έχει μια κάποια χρονική διάρκεια. Συνεπώς, το ζήτημα δεν αφορά οπωσδήποτε τις υπηρεσίες που καταναλώνονται αμέσως με την απόκτησή τους όπως δεν αφορά και τους χρηματικούς λογαριασμούς. Έτσι το ζήτημα περιορίζεται στα πάγια, στα αποθέματα, στις συμμετοχές και τα χειρόγραφα και τέλος στις απαιτήσεις, τις υποχρεώσεις και τα διαθέσιμα σε ξένο νόμισμα (Stolowy, & Jeny-Cazavan, 2011).

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Οι απαιτήσεις, οι υποχρεώσεις, τα διαθέσιμα και τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα, οπουδήποτε και αν βρίσκονται όλα αυτά τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, αποτιμούνται σε ευρώ με το ποσό που προκύπτει από τη μετατροπή του ξένου νομίσματος με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα της απογραφής, για τις απαιτήσεις, τις υποχρεώσεις και τα διαθέσιμα, και με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα κτήσης (αγοράς ή παραγωγής) των χρεογράφων και τίτλων γενικά, των στοιχείων του πάγιου ενεργητικού, εκτός των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και των αποθεμάτων αγαθών γενικά (Dahmash, Durand, & Watson, 2009).

Σύμφωνα με σύγχρονες έρευνες το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις σύγχρονες επιχειρήσεις δημιουργείται από τη δυσκολία αντιγραφής των πνευματικών περιουσιακών στοιχείων και από τον τρόπο με τον οποίον αναπτύχθηκαν και όχι από την θέση που οι επιχειρηματικές μονάδες κατέχουν στην αγορά. Δηλαδή, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα μιας επιχείρησης είναι στις περισσότερες περιπτώσεις τα άυλα περιουσιακά στοιχεία. Ακόμη, στο σημερινό ιδιαίτερα επιθετικό οικονομικό κλίμα, οι εταιρείες πρέπει να θέσουν πρακτικές και διαδικασίες για να δημιουργήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα (άυλα περιουσιακά στοιχεία) που θα είναι όσο το δυνατόν ανθεκτικά και ελαστικά σε ένα συνεχώς αυξανόμενο φάσμα κινδύνων, όπως για παράδειγμα υπονόμευση, υποτίμηση, απομίμηση κλπ (Andreou, Green, & Stankosky, 2007, Bauer, 2014).

Μόνο μέσα από μια αποτελεσματική, συνεπή διαχείριση και εποπτεία των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων των άυλων περιουσιακών στοιχείων οι επιχειρηματικές μονάδες μπορούν να θέσουν τα θεμέλια για τη βιωσιμότητα και την κερδοφορία τους (Ortiz, 2011). Επιπρόσθετα, εάν μια επιχείρηση επιθυμεί να έχει μια μελλοντική αναπτυξιακή πορεία θα πρέπει να λάβει τη δέσμευση των ανθρώπων της αναπτύσσοντας παράλληλα την ικανότητα μάθησης σε όλα τα οργανωτικά επίπεδα και παράλληλα και συνάπτοντας συμμαχίες με εν δυνάμει ανταγωνιστές τους με απώτερο σκοπό την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, προτύπων, ή ακόμα και να συμμορφωθούν με έναν συγκεκριμένο νομοθετικό κανόνα (Amir, Lev, & Sougiannis, 2003).

Μια σειρά από ακαδημαϊκές έρευνες και μελέτες γύρω από την εταιρική φήμη έχουν εντοπίσει τα δυνατά σημεία και τις συνέπειες της φήμης για να εντοπίσουν

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

καλύτερα πώς μια επιχείρηση μπορεί να επωφεληθεί και να αποκτήσει καλύτερα στρατηγικά θέση μέσω της φήμης της. Οι μελέτες γύρω από τη φήμη έχουν εστιάσει τόσο σε οικονομικούς όσο και μη-οικονομικούς παράγοντες (Andreou, Green, & Stankosky, 2007, Jelonek, & Chluski, 2014). Διάφορες μελέτες που χρησιμοποιούν διαφορετικά σχέδια και μεθοδολογίες έχουν διαπιστώσει ότι ενώ η οικονομική απόδοση αποτελεί σημαντικό προγνωστικό παράγοντα της φήμης, η χρηματοοικονομική επίδοση αντιπροσωπεύει από μόλις το 11 έως 15 τοις εκατό της διακύμανσης μέχρι και 38 έως 59 τοις εκατό, αφήνοντας τουλάχιστον 40 με 89 τοις εκατό της μεταβολής ανεξήγητη από οικονομικές μεταβλητές. Ως εκ τούτου, ενώ οι ερευνητές ήταν σε θέση να αποδείξουν ότι οικονομικοί παράγοντες προβλέπουν τη φήμη, λιγότερα είναι γνωστά σχετικά με τους μη-οικονομικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη φήμη (Marr, Schiuma, & Neely, 2002, Lev, & Daum, 2004, Kostagiolas, & Asonitis, 2009, Bauer, 2014).

Σύμφωνα με σύγχρονη μελέτη, το αυξανόμενο ενδιαφέρον γύρω από τα άυλα περιουσιακά στοιχεία αντανακλά την μετατροπή της παγκόσμιας οικονομίας από βιομηχανική σε οικονομία της γνώσης, όπου οι επιχειρήσεις λειτουργούν σε ένα ανοικτό σύστημα και η διαφοροποίηση είναι το κλειδί της επιτυχίας. Οι επιχειρήσεις στρέφονται στην καινοτομία, ακολουθούν μία πελατοκεντρική προσέγγιση και παρέχουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες στην προσπάθειά τους να ξεχωρίσουν. Για να το πετύχουν επενδύουν στη βελτίωση των δυνατοτήτων τους για καινοτομία, προσαρμοστικότητα και στην καλύτερη προσέγγιση του πελάτη (επωνυμία, εδραίωση πελατειακών σχέσεων κλπ). Επομένως, οι περισσότερες πηγές αξιοποιούνται στην προετοιμασία των λειτουργιών (έρευνα και ανάπτυξη, εδραίωση επωνυμίας, ανάπτυξη σταθερών σχέσεων με τους πελάτες, εκπαίδευση προσωπικού, ευέλικτα δίκτυα εφοδιαστικής αλυσίδας, υποδομή πληροφοριακών συστημάτων κ.α.) παρά για την εκτέλεσή τους (διαδικασία παραγωγής, πώλησης και παράδοσης προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών) (Sacui, & Szatmary, 2015).

Ο στόχος για τη βελτίωση της μέτρησης των εισροών στην παραγωγική διαδικασία είναι οι εταιρίες να αποκτήσουν καλύτερη κατανόηση των καθοριστικών παραγόντων της απόδοσης τους. Η κατανόηση των διαφόρων συνεισφορών που οι εισροές επιφέρουν με την παραγωγή μπορεί να βοηθήσει στη στοχοθέτηση των πολιτικών και των προσπαθειών των εταιριών, όταν θέλουν να ενθαρρύνουν τη

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

βελτίωση των επιδόσεων. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο η εισφορά τους σε σχέση με την εκάστοτε εθνική λογιστική, αλλά και επίσης τι συνεισφέρουν όσον αφορά τη βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων των επιχειρήσεων (Lipsey, 2010). Σε γενικές γραμμές, οι πρόσφατες μακροοικονομικές μελέτες έχουν επικεντρωθεί σε άυλα στοιχεία και για την εκτίμηση της συμβολής τους στην οικονομική ανάπτυξη έχει υιοθετηθεί μια λογιστική προσέγγιση ανάπτυξης (Matsuura, 2004).

Υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον για τα άυλα στοιχεία όσον αφορά την αποτίμηση των επιχειρήσεων. Σύγχρονοι ερευνητές χρησιμοποιούν λογιστικά στοιχεία εταιρείας για να διερευνήσουν κατά πόσο το άυλο κεφάλαιο εξηγεί τη διαφορά μεταξύ της αγοραίας αξίας και της λογιστικής αξίας (η αξία του άθροισματος των μετοχών σε σχέση με το άθροισμα των στοιχείων του ενεργητικού) της εταιρείας (Jelonek, & Chluski, 2014). Χρησιμοποιώντας την προσέγγιση πρόσφατης μελέτης για την εκτίμηση των άυλων κεφαλαίων, υποστηρίζεται ότι είναι σε θέση να εξηγήσει το 75 τοις εκατό των ιδίων κεφαλαίων όταν τα άυλα στοιχεία προστίθενται στην λογιστική αξία, σε σύγκριση με το 31 τοις εκατό που υπολογίζεται όταν δεν συμπεριλαμβάνονται (Gallego, & Rodríguez, 2005).

Έτσι, φανερώνεται ότι οι τρέχουσες λογιστικές πρακτικές συστηματικά υποτιμούν την μελλοντική αξία των εταιριών. Πρόσθετες εξηγήσεις από σύγχρονους μελετητές ισχυρίζονται ότι το υπόλοιπο κενό περιλαμβάνει την χρηματιστηριακή μεταβλητότητα της αγοράς και η διαφορά μεταξύ των αποδόσεων στην καινοτομία και των πραγματικών αποδόσεων (Reily, 2012, Bauer, 2014). Αναγνωρίζουν επίσης και άλλα προβλήματα μέτρησης στους ισολογισμούς των εταιριών, αλλά τα εμπειρικά αποτελέσματα αναδεικνύουν ότι η σημασία των άυλων περιουσιακών στοιχείων είναι ιδιαίτερα μεγάλη (Andreou, Green, & Stankosky, 2007).

Ενώ υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός εμπειρικών μελετών που εξετάζει τα έξοδα έρευνας και ανάπτυξης στην παραγωγικότητα, τα εμπειρικά στοιχεία για τον αντίκτυπο των άυλων κεφαλαίων σε άλλους δείκτες απόδοσης πέραν των εξόδων έρευνας και ανάπτυξης είναι λιγότερα συχνά (Dahmash, Durand, & Watson, 2009). Πρόσθετη μελέτη αποτελεί μία εξαίρεση καθώς διερευνά την επίδραση των άυλων περιουσιακών στοιχείων (που ορίζονται ως έξοδα έρευνας και ανάπτυξης μαζί με τις δαπάνες διαφήμισης) για τον υπολογισμό των κερδών των αμερικάνικων

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

επιχειρήσεων. Χρησιμοποιούν τους λογαριασμούς της εταιρείας Compustat για την ανάλυση τους για την περίοδο 1967 -1988 (εμπεριέχοντας την περίοδο πριν από την άνθηση της οικονομίας της γνώσης). Η ανάλυση τους κατασκευάζει μετοχές άυλου κεφαλαίου σε εταιρικό επίπεδο, δημιουργώντας έτσι για την εταιρεία αποθέματα κεφαλαίου με σκοπό αυτά να χρησιμοποιηθούν για τις δαπάνες (επενδύσεις) για έρευνα και ανάπτυξη και διαφήμιση (Kohlbeck, & Warfield, 2007).

Ακόμα, λαμβάνουν υπόψη όχι μόνο της δικής τους εταιρίας, αλλά και τις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη και διαφήμισης των αντιπάλων. Εκτιμούν μια συνάρτηση κέρδους, όπου τα κέρδη μετά φόρων είναι συνάρτηση των κεφαλαίων διαφήμισης της εταιρίας, του κεφαλαίου διαφήμιση των αντιπάλων, του κεφαλαίου έρευνας και ανάπτυξης, του κεφαλαίου έρευνας και ανάπτυξης των ανταγωνιστών και του φυσικού κεφαλαίου. Επικεντρώθηκαν μόνο σε τέσσερις τομείς των Η.Π.Α., για να εξασφαλιστεί ότι οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης και οι διαφημιστικές δαπάνες είναι αρκετά μεγάλες. Επιπρόσθετα, οι επιχειρήσεις απαιτήθηκε να είναι σχετικά μη διαφοροποιημένες και κυρίως οι επιχειρήσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται μόνο αν υπήρχε διαθέσιμη μια λογική χρονολογική σειρά. Τελικά, υπολόγισαν την οικονομετρική εξίσωση τους μόνο για 28 εταιρείες των Η.Π.Α. (Kohlbeck, & Warfield, 2007).

Ενώ βρίσκουν σημαντικές διαφορές στις αποδόσεις των άυλων κεφαλαίων των επιχειρήσεων, υποστηρίζουν ότι οι διαφορές στην κερδοφορία δεν αντιμετωπίζονται απλά με την προσαρμογή της κερδοφορίας για να ληφθούν υπόψη οι διαφορές στο άυλο κεφάλαιο. Ωστόσο, οι Megna και Mueller (1991) ακολουθούν την μεθοδολογική τους προσέγγιση με έναν αρκετά στενό και περιορισμένο ορισμό των άυλων περιουσιακών στοιχείων σε σχέση με αυτόν που εφαρμόζουν πιο σύγχρονες εμπειρικές μελέτες (Green, & Ryan, 2005).

Η διεθνής βιβλιογραφία έχει ασχοληθεί εκτεταμένα με την αγοραία αποτίμηση των εξόδων για έρευνα και ανάπτυξη. Ένας μεγάλος αριθμός ερευνών έχει ασχοληθεί με το κατά πόσο το επενδυτικό κοινό αποδίδει αξία στις επενδύσεις μιας επιχείρησης για έρευνα και ανάπτυξη και γενικότερα στην δημιουργία άυλης αξίας, από την οποία η εταιρεία επιδιώκει να αποκομίσει μελλοντικά οικονομικά οφέλη (Amir, Lev, & Sougiannis, 2003, Kaufmann, & Schneider, 2004, Dahmash, Durand, & Watson, 2009). Πριν ξεκινήσουμε όμως να αναφερόμαστε πιο εκτεταμένα σε

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

προηγούμενες μελέτες θα πρέπει να τονίσουμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερευνών έχει γίνει σε δύο ιδιαίτερα αναπτυγμένες οικονομίες, την Μεγάλη Βρετανία και τις Η.Π.Α., δύο χώρες όπου δίνουν μεγάλη έμφαση στην δημιουργία γνώσης. Πριν από το τέλος του 1989 στην Μεγάλη Βρετανία οι εμπειρικές μελέτες όσον αφορά την αποτίμηση των εξόδων έρευνας και ανάπτυξης ήταν ελάχιστες λόγω απουσίας της απαραίτητης πληροφόρησης για τις συγκεκριμένες δαπάνες (Bauer, 2014).

Οι πρώτες μελέτες πραγματοποιήθηκαν από τον Schumpeter (1942) και τον Solow (1956), οι οποίοι προσπάθησαν να ανακαλύψουν εάν οι επενδύσεις σε άυλα στοιχεία σχετίζονται με την αποδοτικότητα της εταιρείας καθώς και τον βαθμό της έντασής τους. Σύμφωνα με την άποψή τους η δημιουργία αυτής της αξίας μπορεί να απεικονιστεί στην αυξημένη παραγωγικότητα καθώς και στην αύξηση της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής (Bontis, 2001).

Το 1982 ο Griliches ασχολήθηκε με το ζήτημα της αγοραίας αποτίμησης και βρήκε θετική σχέση μεταξύ αγοραίας αξίας και άυλων περιουσιακών στοιχείων. Οι Aaker και Jacobson το 1994 βρίσκουν θετική σχέση ανάμεσα στην απόδοση της μετοχής και στην πληροφορία που περιλαμβάνεται στα ποιοτικά στοιχεία των εταιρειών (brand quality), τα οποία απεικονίζουν τις μακροπρόθεσμες προοπτικές της επιχείρησης. Λίγα χρόνια αργότερα οι Bath και Clinch (1998) ερευνώντας σε ένα δείγμα Αυστραλιανών επιχειρήσεων (350 εισηγμένες εταιρείες την περίοδο 1991 - 1995) κατά πόσο κάποια στοιχεία του Ενεργητικού ανάμεσά τους και τα άυλα στοιχεία επηρεάζουν την τιμή της μετοχής συμπεραίνουν ότι είναι στατιστικά σημαντικά και έχουν θετική συσχέτιση με την χρηματιστηριακή τιμή. Σε μια άλλη έρευνα οι Bath et al (1998) αναζητώντας την σχέση μεταξύ εμπορικών σημάτων (brand names) και χρηματιστηριακής τιμής καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η αξία των σημάτων αυτών αντικατοπτρίζεται στην τιμή της μετοχής. Επίσης η εκτίμηση της αξίας τους σχετίζεται θετικά με τις διαφημιστικές δαπάνες, το λειτουργικό περιθώριο κέρδους και το μερίδιο αγοράς και βοηθούν τους αναλυτές στις προβλέψεις που κάνουν για την μελλοντική κερδοφορία της εταιρείας (Grasenick, & Low, 2004).

Οι Begley & Feltham (2002) ερευνώντας την σχέση μεταξύ αγοραίας αξίας της εταιρείας και τρέχουσας λογιστικής αξίας όπως αυτή αποτυπώνεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις βρήκαν ότι η αγοραία αξία είναι συνάρτηση της

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

λογιστικής αξίας ,του αποτελέσματος και «άλλων πληροφοριών» που έχουν σχέση με μελλοντικά έσοδα που θα προκύψουν από τις επενδύσεις του παρελθόντος. Μεταξύ των «άλλων πληροφοριών» περιλαμβάνονται και τα άυλα περιουσιακά στοιχεία. Τέλος , σχετικά πρόσφατα οι Ritter & Wells (2006) επιβεβαιώνουν ότι μεταξύ των άυλων στοιχείων και της χρηματιστηριακής τιμής υπάρχει θετική και στατιστικά σημαντική σχέση, ενώ το 2007 οι Hall et al εξετάζοντας τον δείκτη Tobins' q (ο λόγος της αγοραίας αξίας ως προς την αξία αντικατάστασης των υλικών περιουσιακών στοιχείων) σε ένα δείγμα ευρωπαϊκών εταιρειών διαπιστώνουν ότι σχετίζεται θετικά με την έρευνα και ανάπτυξη και με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είναι ευρέως αποδεκτό το γεγονός ότι οποιοδήποτε σύστημα λογιστικής και εάν εφαρμόζει μια επιχείρηση, είτε αυτό ανήκει στην εγχώρια ελληνική είτε στην διεθνή, ο ρόλος των αποτιμήσεων είναι εξαιρετικά σημαντικός ως προς την ορθή και αληθή απεικόνιση των παγίων στοιχείων στον Ισολογισμό των επιχειρήσεων, καθώς καθορίζουν την πραγματική αξία των περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης. Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό καθώς τα πάγια στοιχεία έχουν πολύ υψηλό κόστος και απαιτούν πολλά κεφάλαια για την απόκτηση τους. Εάν προστεθεί και το γεγονός ότι το πάγιο ενεργητικό τίθεται σε υποθήκη για λήψη δανείων, η σωστή λογιστικά απεικόνιση της αξίας τους στον Ισολογισμό κρίνεται ιδιαίτερα επιβεβλημένη για την παροχή ορθής και έγκυρης πληροφόρησης προς όλους τους χρήστες των λογιστικών καταστάσεων.

Αναμφισβήτητα υφίσταται έντονη δυσκολία σε κάθε απόπειρα αποτίμησης των άυλων παγίων, γεγονός το οποίο πηγάζει τόσο από την φύση τους, όσο και από τον παράγοντα της υποκειμενικής κρίσης τους από τους αποτιμητές οι οποίοι αναλαμβάνουν αυτό το δύσκολο έργο της αποτίμησης τους.

Παρά τις δυσκολίες που εμφανίζει κάθε τέτοιας μορφής προσπάθεια, έχει αποδειχθεί πως είναι αναγκαία, λόγω του ότι η εκάστοτε επιχείρηση προβαίνει μόνο σε αβάσιμες υποθέσεις χαράζοντας την μελλοντική της πορεία μη γνωρίζοντας την συνολική της αξία, μεγάλο μέρος της οποίας αποτελούν τα άυλα πάγια. Στοιχειοθετημένοι προϋπολογισμοί και στρατηγικοί σχεδιασμοί γίνονται εφόσον η διοίκηση της εκάστοτε επιχείρησης είναι σε θέση να γνωρίζει, με μεγάλη προσέγγιση την αξία των άυλων παγίων της.

Στο συμπέρασμα αυτό οι επιχειρήσεις κατέληξαν πολύ νωρίς, και άρχισαν να αναπτύσσουν σχετικές μεθόδους. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, υπάρχουν τεχνικές που αντανakλούν με μεγάλο ποσοστό επιτυχίας και αντικειμενικότητας την πραγματικότητα αναφορικά με τα άυλα περιουσιακά στοιχεία.

Τα ερευνητικά δεδομένα της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας για την διάρθρωση των παγίων των επιχειρήσεων σε παγκόσμιο επίπεδο φανερώνουν μια τάση επένδυσης των εταιριών σε άυλα πάγια, παρά σε ενσώματα πάγια, με τα δεύτερα να συρρικνώνονται διαρκώς. Όπως προκύπτει, η στάση αυτή των διοικήσεων

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

έχει ευεργετικά αποτελέσματα στην επιτυχία, την μακροημέρευση και την ανάπτυξη των σύγχρονων επιχειρήσεων.

Με γνώμονα τα παραπάνω, συμπεραίνεται πως κάθε επιχείρηση η οποία επιθυμεί την καλύτερη δυνατή πορεία σε βάθος χρόνου, οφείλει να μπορεί να αναγνωρίσει τα άυλα πάγια της, να μπορεί να τα αποτιμήσει, και βάσει αυτών των δεδομένων να χαράξει την μελλοντική στρατηγική της. Επιπρόσθετα, η ενίσχυση του όγκου των άυλων παγίων, είναι σε θέση να επιφέρει μεγάλη ωφέλεια σε κάθε επιχείρηση, ακόμη και να της εξασφαλίσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, φέρνοντας σε πλεονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, ειδικότερα αυτών που δεν έχουν προβεί σε επένδυση σε άυλα πάγια. Κάθε επιχείρηση που αδυνατεί να πραγματοποιήσει κάποιο από τα παραπάνω βήματα, είναι καταδικασμένη να διευρύνει συνεχώς την απόσταση από την κορυφή του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιείται, συχνά με ολέθρια αποτελέσματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Ελληνική - Μεταφρασμένη

Νεγκάκης Χ., (2015). *Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς: Θεωρία και εφαρμογές*, Αθήνα.

Ντζανάτος Δ., (2008). *Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα ελληνικά*, Εκδόσεις: Καστανιώτη, Αθήνα.

Thorton G., (2004). *Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα I.F.R.S. αναλυτική παρουσίαση*, Αθήνα.

Τσαγκλάκανος Α., (2015). *Στρατηγικός Σχεδιασμός των επιχειρήσεων: Πρακτικές Εφαρμογές – Λυμένες Ασκήσεις και Ανάλυση Περιπτώσεων*, Εκδοτικός οίκος Αδερφών Κυριακίδη, Αθήνα.

B. Ξενόγλωσση

Amir E., Lev B., & Sougiannis T., (2003). Do financial analysts get intangibles? *European Accounting Review*, 12(4): 635 - 659

Andreou A.N., Green A., & Stankosky M., (2007). A framework of intangible valuation areas and antecedents, *Journal of Intellectual Capital*, 8(1): 52 - 75.

Bauer K., (2014). Fixed Assets Valuation in the Condition of Bankruptcy Risk: The Role of Estimates, *Journal of Modern Accounting and Auditing*, 10(6): 652 – 666.

Bontis N., (2001). Assessing knowledge assets: a review of the models used to measure intellectual capital, *International Journal of Management Reviews*, 3(1): 41 - 60.

Canibano L., Garcia-Ayuso M., Sanchez, P., (2000). Accounting for intangibles: A literature review, *Journal of Accounting Literature*, 19: 102 - 130.

Carlin T.M., Finch N., & Schauten M., (2010). The discount rate for discounted cash flow valuations of intangible assets, *Managerial Finance*, (10): 307 – 358.

Choi W., Know S., & Lobo G., (2000). Market Valuation of Intangible Assets, *Journal of Business Research*, 49(1): 35 – 45.

Cotter J., & Richardson S., (2002). Reliability of asset revaluations: The impact of appraiser independence, *Review of Accounting Studies*, (7): 435 – 457.

Dahmash F.N., Durand R.B., & Watson J., (2009). The value relevance and reliability of reported goodwill and identifiable intangible assets, *British Accounting Review*, 41(2): 120 – 137.

Doukakis L., (2010). The persistence of earnings and earnings components after the adoption of IFRS, *Managerial Finance*, 36(11): 2 – 36.

Flegm E., (2008). The Need for Reliability in Accounting, *Journal of Accountancy*, 205(5): 37 - 39.

Gallego I., & Rodríguez L., (2005). Situation of intangible assets in Spanish firms: an empirical analysis, *Journal of Intellectual Capital*, 6(1): 105 - 126.

Grasenick K., & Low J., (2004). Shaken, not stirred: Defining and connecting indicators for the measurement and valuation of intangibles, *Journal of Intellectual Capital*, 5(2): 268 – 281.

Green A., & Ryan J., (2005). A framework of intangible valuation areas (FIVA): Aligning business strategy and intangible assets, *Journal of Intellectual Capital*, (6)1: 43 – 52.

Hodgson A., Okunev J., & Willett R., (1993). Accounting for Intangibles: A Theoretical Perspective, *Accounting and Business Research*, 23(90): 138 – 150.

Jelonek D., & Chluski A., (2014). Technological context of healthcare entity intangible asset management, *Journal of Applied Knowledge Management*, 2(2): 120 – 131.

Joia L.A., (2000). Measuring intangible corporate assets: Linking business strategy with intellectual capital, *Journal of Intellectual Capital*, 1(1): 68 – 84.

Kaufmann L., & Schneider Y., (2004). Intangibles a synthesis of current research, *Journal of Intellectual Capital*, 5(3): 366 - 388.

Kohlbeck M., & Warfield T.D., (2007). Unrecorded Intangible Assets: Abnormal Earnings and Valuation, *Accounting Horizons*, 21(1): 23 - 41.

Kostagiolas P.A., & Asonitis S., (2009). Intangible assets for academic libraries: Definitions, categorization and an exploration of management issues, *Library Management*, 30(6/7): 419 – 429.

Lev B., & Daum J.H., (2004). The dominance of intangibles assets: consequences for enterprise management and corporate reporting, *Measuring Business Excellent*, (8)1: 6 - 17.

Lipsey R., (2010). Measuring the location of production in a world of intangible productive assets, FDI, and intrafirm trade, *Review of Income and Wealth*, 56(1): 99 – 110.

Marr B., Schiuma G., & Neely A., (2002). Assessing strategic knowledge assets in e-business, *International Journal of Business Performance Management*, 4(2 - 4): 279 - 295.

Matsuura J., (2004). An Overview of Intellectual Property and Intangible Asset Valuation Models, *Research Management Review*, 14(1): 33-42.

Mueller J., (2004). Amortization of Certain Intangible Assets, *Journal of Accountancy*, (198): 6 - 21.

Norhana S., Ridzwan B., Muhd K.I., & Faridah H., (2010). Intangible assets valuation in the Malaysian capital market, *Journal of Intellectual Capital*, 11(3): 391 - 405.

Ortiz M.A., (2011). Intellectual Capital (Intangible Assets) Valuation Considering the Context, *Journal of Business & Economics Research (JBER)*, 4(9): 11 – 17.

**ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ**

Reily R.F., (2012). Cost approach of health care entity intangible asset valuation, *J Health Care Finance*, 39(2): 1 – 36.

Sacui V., & Szatmary M.C., (2015). Intangible Assets in Business Combinations, *Review of International Comparative Management*, 16(3): 385 – 391.

Stolowy H., Heller A., & Klochhaus V., (2001). Accounting for brands in France and Germany compared with IAS 38 (intangible assets): An illustration of the difficulty of international harmonization, *The International Journal of Accounting*, 36(2): 147 – 167.

Stolowy H., & Jeny-Cazavan A., (2011). International accounting disharmony: the case of intangibles, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 14(4): 477 - 496.

Watson R., & Lhaopadchan S., (2010). Fair value accounting and intangible assets: Goodwill impairment and managerial choice, *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 48 – 60.

Wyatt A., (2005). Accounting Recognition of Intangible Assets: Theory and Evidence on Economic Determinants, *The Accounting Review*, 80(3): 967 – 1003.

Hall B.H., Thomas G.,Torrise S.,"The Market Value of Patents and R&D:Evidence from European Firms", *Economic Journal*,2007

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Νόμος 2190/1920 Άρθρο 43: Κανόνες Αποτίμησης

Άρθρο 43

Κανόνες αποτίμησης:

1. Τα ποσά των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων πρέπει να προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία που έχουν αποτιμηθεί σύμφωνα με τους κανόνες αυτού του άρθρου. Η αποτίμηση γίνεται με βάση την αρχή της τιμής κτήσης ή του κόστους παραγωγής και των πιο κάτω γενικών αρχών:

α) θεωρείται ως δεδομένη η συνέχιση της δραστηριότητας της εταιρείας.

β) Οι μέθοδοι αποτίμησης εφαρμόζονται πάγια, χωρίς μεταβολές από χρήση σε χρήση.

γ) Η αρχή της συντηρητικότητας εφαρμόζεται πάντοτε και ιδιαίτερα: σε κάθε χρήση περιλαμβάνονται μόνο τα κέρδη που έχουν πραγματοποιηθεί μέσα σε αυτή, λαμβάνονται υπόψη όλες οι υποχρεώσεις που προέκυψαν κατά τη διάρκεια του τρέχοντος ή των προηγούμενων οικονομικών ετών, ακόμα και αν οι εν λόγω υποχρεώσεις καθίστανται εμφανείς κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας του Ισολογισμού και της ημερομηνίας κατάρτισης αυτού.

Επίσης, λαμβάνονται υπόψη όλες οι προβλεπόμενες υποχρεώσεις και πιθανές ζημιές που προέκυψαν κατά τη διάρκεια του τρέχοντος ή των προηγούμενων οικονομικών ετών, ακόμα και αν οι εν λόγω υποχρεώσεις ή ζημιές καθίστανται εμφανείς μόνον κατά το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας του Ισολογισμού και της ημερομηνίας κατάρτισης αυτού

δ) Τα έσοδα και τα έξοδα που αφορούν τη χρήση λογίζονται σε αυτή, ανεξάρτητα από το χρόνο της πληρωμής ή της είσπραξης τους.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

ε) Τα περιουσιακά στοιχεία των λογαριασμών του ενεργητικού και του παθητικού αποτιμούνται χωριστά και όπως ορίζεται στις επόμενες παραγράφους.

στ) Τα ποσά ανοίγματος των λογαριασμών της χρήσης συμφωνούν απόλυτα με τον ισολογισμό κλεισίματος της προηγούμενης χρήσης.

2. Παρέκκλιση από τις αρχές της προηγούμενης παρ. 1 επιτρέπεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Κάθε τέτοια παρέκκλιση αναφέρεται στο προσάρτημα, κατάλληλα αιτιολογημένη, όπου παρατίθενται οι επιδράσεις της στην περιουσιακή διάρθρωση, στην χρηματοοικονομική θέση και στα αποτελέσματα χρήσης της εταιρείας.

3. α) Η ετήσια Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου προς την τακτική Γενική Συνέλευση περιλαμβάνει, τουλάχιστον, την πραγματική εικόνα της εξέλιξης και των επιδόσεων των δραστηριοτήτων της εταιρείας και της θέσης της, καθώς και την περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζει. Η εικόνα αυτή πρέπει να δίνει μία ισορροπημένη και περιεκτική ανάλυση της εξέλιξης και των επιδόσεων των δραστηριοτήτων της εταιρείας και της θέσης της, η οποία πρέπει να αντιστοιχεί προς το μέγεθος της και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων της. Επιπλέον, η εταιρεία που υπερβαίνει τα όρια που τίθενται στην παράγραφο 6 του άρθρου 42α, στο βαθμό που απαιτείται για την κατανόηση της εξέλιξης της εταιρείας, των επιδόσεων της ή της θέσης της, η ανάλυση της Έκθεσης Διαχείρισης περιλαμβάνει τόσο χρηματοοικονομικούς όσο και, όπου ενδείκνυται, μη χρηματοοικονομικούς βασικούς δείκτες επίδοσης, που έχουν σχέση με το συγκεκριμένο τομέα δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με περιβαλλοντικά και εργασιακά θέματα. Στα πλαίσια της ανάλυσης αυτής, η ετήσια Έκθεση Διαχείρισης περιλαμβάνει, όπου ενδείκνυται, αναφορές και πρόσθετες εξηγήσεις για τα ποσά που αναγράφονται στους ετήσιους λογαριασμούς.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

β) Επιπλέον, στην Έκθεση Διαχείρισης αναφέρονται:

κάθε σημαντικό γεγονός που συνέβη από τη λήξη της χρήσης μέχρι την ημέρα υποβολής της Έκθεσης,

η προβλεπόμενη εξέλιξη της εταιρείας,

οι δραστηριότητες στον τομέα ερευνών και ανάπτυξης, και

η ύπαρξη υποκαταστημάτων της εταιρείας.

γ) Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την πληρωμή ή την αποτίμηση σε δραχμές των υποχρεώσεων από δάνεια ή πιστώσεις σε ξένο νόμισμα, εφόσον τα δάνεια ή οι πιστώσεις αυτές χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για την απόκτηση πάγιων περιουσιακών στοιχείων, καταχωρούνται στο λογαριασμό της κατηγορίας των εξόδων εγκατάστασης (πολυετούς απόσβεσης) «συναλλαγματικές διαφορές δανείων για κτήσεις πάγιων στοιχείων» και αποσβένονται τμηματικά ανάλογα με την υπόλοιπη κανονική χρονική διάρκεια του δανείου ή της πίστωσης, όπως ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις της περίπτ. 23 της παραγράφου 2.2.110 του άρθρου 1 του Π.Δ. 1123/1980 «περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της προαιρετικής εφαρμογής του γενικού λογιστικού σχεδίου» (Φ.Ε.Κ. Α 75/1980), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τη διάταξη της παρ. 12 του μοναδικού άρθρου του Π.Δ. 502/1984 «τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του ΠΔ 1123/1980» (ΦΕΚ Α 179/1984). Τα ποσά και ο λογιστικός χειρισμός των παραπάνω συναλλαγματικών διαφορών, που αφορούν τη χρήση, αναφέρονται στο προσάρτημα.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

δ) Μέχρι την πλήρη απόσβεση όλων των εξόδων εγκατάστασης (πολυετούς απόσβεσης) απαγορεύεται οποιαδήποτε διανομή κερδών, εκτός αν το αναπόσβεστο υπόλοιπο των εξόδων αυτών είναι μικρότερο από το άθροισμα των προαιρετικών αποθεματικών και του υπολοίπου των κερδών εις νέο.

ε) Τα ποσά που εμφανίζονται στα έξοδα εγκατάστασης «πολυετούς απόσβεσης», που αφορούν τη χρήση, αναλύονται και επεξηγούνται στο προσάρτημα.

4. α) Οι διατάξεις των περιπτώσεων α', δ' και ε' της προηγούμενης παρ. 3 εφαρμόζονται και για τα έξοδα ερευνών και ανάπτυξης των λογαριασμών «έξοδα ερευνών ορυχείων - μεταλλείων – λατομείων» και «έξοδα λοιπών ερευνών», καθώς και για τις παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας των λογαριασμών «δικαιώματα εκμεταλλεύσεως ορυχείων - μεταλλείων – λατομείων» και «λοιπές παραχωρήσεις», εκτός αν ειδικές διατάξεις της νομοθεσίας προβλέπουν διαφορετική ρύθμιση.

β) Η υπεραξία της επιχειρήσεως (GOODWILL), που δημιουργείται κατά την εξαγορά ή συγχώνευση ολόκληρης οικονομικής μονάδας και που είναι ίση με τη διαφορά μεταξύ του ολικού τμήματος αγοράς και της πραγματικής αξίας των επιμέρους περιουσιακών στοιχείων της, καταχωρείται στο λογαριασμό «υπεραξία επιχειρήσεως» των ασώματων ακινητοποιήσεων και αποσβένεται, είτε εφάπαξ είτε τμηματικά και ισόποσα, σε περισσότερες από μία χρήσεις, οι οποίες δεν είναι δυνατό να υπερβαίνουν τα πέντε έτη.

Τα ποσά που εμφανίζονται στο λογαριασμό «υπεραξία επιχειρήσεως» αναλύονται και επεξηγούνται στο προσάρτημα.

γ) Τα ποσά που καταχωρούνται στο λογαριασμό «δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας» της κατηγορίας των ασώματων ακινητοποιήσεων «παραχωρήσεις και δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας», αποσβένονται με ισόποσες ετήσιες

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

αποσβέσεις μέσα στο χρόνο της παραγωγικής χρησιμότητας κάθε αυλού στοιχείου. Πάντως, η απόσβεση πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι τη λήξη του χρόνου τους παρεχόμενης από το νόμο προστασίας, σε περιπτώσεις που η προστασία αυτή έχει περιορισμένη διάρκεια.

δ) Τα ποσά της κατηγορίας «λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις» των λογαριασμών «δικαιώματα χρήσεως ενσώματων πάγιων στοιχείων» και «λοιπά δικαιώματα», αποσβένονται με ισόποσες ετήσιες αποσβέσεις, μέσα στο χρόνο που καθορίζεται συμβατικά για τη χρησιμοποίηση κάθε αυλού πάγιου στοιχείου.

5. α) Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρακάτω περίπτωσης ε', καθώς και της παραγράφου 9 αυτού του άρθρου, τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία αποτιμούνται στην αξία της τιμής κτήσης ή του κόστους ιδιοκατασκευής τους. Η αξία αυτή προσαυξάνεται με τις δαπάνες προσθηκών και βελτιώσεων και μειώνεται με τις αποσβέσεις που προβλέπονται από αυτό το άρθρο.

β) Τιμή κτήσης είναι η τιμολογιακή αξία αγοράς, η οποία προσαυξάνεται με τα ειδικά έξοδα αγοράς και μειώνεται με τις σχετικές εκπτώσεις. Τα έξοδα κτήσης των ακινήτων, όπως είναι οι φόροι μεταβίβασης, τα συμβολαιογραφικά και μεσιτικά έξοδα και οι αμοιβές μελετητών και δικηγόρων, δεν περιλαμβάνονται στην τιμή κτήσης των στοιχείων αυτών. Τα έξοδα αυτά καταχωρούνται στο λογαριασμό «έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων» της κατηγορίας «λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως».

γ) Κόστος ιδιοκατασκευής ή παραγωγής είναι η τιμή κτήσης των πρώτων υλών και διάφορων υλικών, που χρησιμοποιήθηκαν στην παραγωγή των συγκεκριμένων προϊόντων ή ιδιοκατασκευών.

Η τιμή αυτή προσαυξάνεται με αναλογία γενικών εξόδων αγορών, καθώς και με το κόστος κατεργασίας που απαιτήθηκε για να φθάσουν τα σχετικά προϊόντα ή οι

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

ιδιοκατασκευές στη θέση και στην κατάσταση που βρίσκονται τη στιγμή της απογραφής τους.

δ) Η απόσβεση του καθενός από τα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι ανάλογη της ετήσιας μείωσης της αξίας του, που οφείλεται τόσο στη χρησιμοποίηση του στοιχείου αυτού, όσο και στην πάροδο του χρόνου και στην οικονομική απαξίωση του. Η απόσβεση του κάθε στοιχείου ενεργείται συστηματικά και ομοιόμορφα μέσα στις χρήσεις της πιθανολογούμενης διάρκειας παραγωγικής χρησιμοποίησης του και σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις της νομοθεσίας που ισχύει κάθε φορά.

Τυχόν πρόσθετες αποσβέσεις που γίνονται βάση ειδικές φορολογικές διατάξεις με τη μορφή αναπτυξιακών κινήτρων, παρατίθενται αναλυτικά, κατά κατηγορία παγίου στο προσάρτημα, με μνεία των σχετικών φορολογικών διατάξεων.

ε) Σε περίπτωση υποτίμησης ενσώματος παγίου περιουσιακού στοιχείου, άσχετα αν αυτό υπόκειται ή όχι σε απόσβεση εφόσον η υποτίμηση προβλέπεται ότι θα είναι διαρκής, σχηματίζεται ανάλογη πρόβλεψη, ώστε η αποτίμηση του στοιχείου αυτού, κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, να γίνεται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης ή του κόστους ιδιοκατασκευής και της υποτίμησης τρέχουσας τιμής του.

Οι προβλέψεις αυτές, βαρύνουν τα αποτελέσματα χρήσης και το ποσό τους εμφανίζεται χωριστά στο λογαριασμό «αποτελέσματα χρήσεως» ή στο προσάρτημα, όταν είναι αξιόλογο.

Η αποτίμηση στην παραπάνω χαμηλότερη τιμή μπορεί να μη συνεχισθεί σε περίπτωση που οι λόγοι που επέβαλαν την προσαρμογή της αξίας έπαψαν να υπάρχουν.

6. Για την αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

α) Οι μετοχές ανωνύμων εταιρειών, οι ομολογίες και τα λοιπά χρεόγραφα, καθώς και τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων και οι συμμετοχές σε επιχειρήσεις που δεν έχουν τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, αποτιμούνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσεως τους και της τρέχουσας τιμής τους. Ειδικότερα .οι τράπεζες και εν γένει τα -πιστωτικά ιδρύματα του Νόμου 2076/1992, αποτιμούν το χαρτοφυλάκιο των συμμετοχών και χρεογράφων τους, στη συνολικά χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσεως τους και της τρέχουσας τιμής τους.

β) Ως τρέχουσα τιμή, για την εφαρμογή αυτού του Νόμου, θεωρείται:

Για τους εισηγμένους στο Χρηματιστήριο τίτλους (ομολογίες, μετοχές κλπ.), ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως.

Για τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως.

Για τις μετοχές ανωνύμων εταιρειών, που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, τις συμμετοχές σε άλλες (πλην ΑΕ) επιχειρήσεις και τους τίτλους με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων των άλλων αυτών επιχειρήσεων, που συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του Νόμου, η εσωτερική λογιστική αξία των μετοχών ή των συμμετοχών ή των τίτλων των επιχειρήσεων αυτών, όπως προκύπτει από το νόμιμα συνταγμένο τελευταίο ισολογισμό τους. Στην περίπτωση που ο τελευταίος νόμιμα συνταγμένος ισολογισμός των πιο πάνω επιχειρήσεων, με βάση τα δεδομένα του οποίου προσδιορίστηκε η τρέχουσα τιμή των μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο μετοχών ή συμμετοχών σε λοιπές (πλην ΑΕ) επιχειρήσεις δεν έχει ελεγχθεί από αναγνωρισμένο κατά νόμο ελεγκτή, αναγράφεται σημείωση στον Ισολογισμό και στο προσάρτημα στην οποία αναφέρεται ότι, στους αντίστοιχους λογαριασμούς του ενεργητικού περιλαμβάνονται και μετοχές ανωνύμων εταιρειών ή συμμετοχές σε λοιπές (πλην ΑΕ) επιχειρήσεις συγκεκριμένης αξίας κτήσεως (ή αποτιμήσεως) αντίστοιχα μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο και ότι ο Ισολογισμός (ή οι ισολογισμοί), με βάση τον οποίο έγινε ο προσδιορισμός της εσωτερικής λογιστικής αξίας αυτών των μετοχών και συμμετοχών, δεν έχει ελεγχθεί από αναγνωρισμένο κατά νόμο ελεγκτή.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

γ) Για την τιμή (αξία) κτήσεως των συμμετοχών και χρεογράφων εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις περιπτ. 2 και 3 της παραγράφου 2.2.112 του άρθρου 1 του ΠΔ 1123/1980.

Ειδικά για τους τίτλους σταθερού εισοδήματος (ομολογιών, ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου) των οποίων η διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο γίνεται στην καθαρή τιμή τους, δίχως το δεδουλευμένο μέχρι την αγορά τους τόκο, αξία (τιμή) κτήσεως τους είναι η καθαρή τιμή τους αυτή, που καταχωρείται σε ιδιαίτερους υπολογαριασμούς με την ονομασία «αξία κτήσεως τίτλων» ενταγμένους στους λογαριασμούς κάθε είδους τίτλων σταθερού εισοδήματος. Για τη μέθοδο υπολογισμού της τιμής κτήσεως των συμμετοχών και χρεογράφων, εφαρμόζεται η περίπτωση β της επόμενης παραγράφου 7.

δ) Όταν η τρέχουσα τιμή είναι χαμηλότερη της τιμής κτήσεως, η διαφορά χρεώνεται στο λογαριασμό 68.01 «Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων» του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου του ΠΔ 1123/1980, με πίστωση αντίστοιχων αντίθετων λογαριασμών προβλέψεων κατά κατηγορία τίτλων, που δημιουργούνται στους λογαριασμούς 18.00.99, 18.01.99 και 34.99 του ίδιου Προεδρικού Διατάγματος.

Κατά τον επανυπολογισμό των προβλέψεων, που γίνεται στο τέλος κάθε επόμενης χρήσεως, σύμφωνα με τα παραπάνω αναπροσαρμόζονται τα ποσά των προβλέψεων, που εμφανίζονται στους πιο πάνω αντίθετους λογαριασμούς, με βάση τα δεδομένα της νέας χρήσεως, είτε με χρέωση των υπολογαριασμών του λογαριασμού 68 (σχηματισμός συμπληρωματικής προβλέψεως), είτε με πίστωση των υπολογαριασμών του λογαριασμού 84.00 «έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων» του Π.Δ. 1123/1980.

ε) Για τον προσδιορισμό της δραχμικής τρέχουσας αξίας των κινητών αξιών (χρεογράφων και άλλων τίτλων) σε ξένο νόμισμα, εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις της υποπαραγρ. 2.3.301 του άρθρου 1 του ΠΔ 1123/1980, όπως ισχύει.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

στ) Τα κάθε φύσεως χρεόγραφα και τίτλοι, που έχουν χαρακτήρα προθεσμιακής κατάθεσης και δεν έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο, αποτιμούνται στην κατά είδος παρούσα αξία του κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, η οποία προσδιορίζεται με βάση το ετήσιο επιτόκιο του κάθε χρεογράφου ή τίτλου.

7. α) Τα αποθέματα, εκτός από τα υπολείμματα, τα υποπροϊόντα και τα ελαττωματικά προϊόντα, αποτιμούνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσεως ή του κόστους παραγωγής τους και της τιμής στην οποία η επιχείρηση δύναται να τα αγοράσει (τρέχουσα τιμή αγοράς) ή να τα παράγει (τρέχουσα τιμή αναπαραγωγής) κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού.

Εάν η τρέχουσα τιμή αγοράς ή αναπαραγωγής είναι χαμηλότερη από την τιμή κτήσεως ή το ιστορικό κόστος παραγωγής, αλλά μεγαλύτερη από την καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία, τότε η αποτίμηση γίνεται στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία.

Τα υπολείμματα, τα υποπροϊόντα, τα ελαττωματικά προϊόντα και τα συμπαραγωγό προϊόντα, αποτιμούνται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις περιπτ. 3, 4, 11, 12, 13 και 14 της παρ. 2.2.205 του άρθρου 1 του ΠΔ 1123/1980.

Για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας παραγράφου λαμβάνονται υπόψη οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί της τιμής κτήσεως, της τρέχουσας τιμής αγοράς, του ιστορικού κόστους παραγωγής και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, που ορίζονται στις περιπτ. 6, 8, 9 και 10 της παραγρ. 2.2.205 του άρθρου 1 του ΠΔ 1123/1980.

β) Η μέθοδος υπολογισμού της τιμής κτήσης ή του κόστους παραγωγής των αποθεμάτων, καθώς και της τιμής κτήσης των κινητών αξιών, επιλέγεται, από την εταιρεία, από τις μεθόδους της περίπτ. 7 της παρ. 2.2.205 του άρθρου 1 του ΠΔ 1123/1980 και εφαρμόζεται πάγια, από χρήση σε χρήση. Αλλαγή της εφαρμοζόμενης μεθόδου δεν επιτρέπεται, εκτός αν υπάρχει μεταβολή συνθηκών, ή άλλος σοβαρός λόγος, οπότε η αλλαγή της μεθόδου αναφέρεται και αιτιολογείται στο προσάρτημα μαζί με την επίδραση της αλλαγής αυτής στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων χρήσης.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

γ) Σε περίπτωση που η εμφανιζόμενη στον ισολογισμό αξία, όπως έχει προσδιοριστεί με την εφαρμογή μιας από τις μεθόδους της προηγούμενης περίπτωση β', διαφέρει σημαντικά από την αξία που προκύπτει με βάση την τελευταία, σε σχέση με την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, γνωστή τιμή της αγοράς, η διαφορά αυτή σημειώνεται στο προσάρτημα, συνολικά για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων.

8. α) Οι απαιτήσεις που είναι ανεπίδεκτες είσπραξης αποσβένονται ολοσχερώς, ενώ οι επισφαλείς απαιτήσεις απεικονίζονται στον ισολογισμό με την πιθανή τους αξία κατά το χρόνο σύνταξης του.

β) Οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα, καθώς και τα τυχόν διαθέσιμα σε ξένο νόμισμα, εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό των δραχμών που προκύπτει από τη μετατροπή του κάθε ξένου νομίσματος με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού.

Με την επιφύλαξη της διατάξεως της περίπτ. γ της παραπάνω παρ. 3, οι συναλλαγματικές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, καταχωρούνται σε ιδιαίτερους λογαριασμούς, κατά ξένο νόμισμα, χωριστούς για τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις και χωριστούς για τις μακροπρόθεσμες και μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσης, όπως ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις της περίπτ. 4 της παρ. 2.3.2 του άρθρου 1 του Π.Δ. 1123/1980, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τη διάταξη της παρ. 23 του μοναδικού άρθρου του Π.Δ. 502/1984.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση τυχόν διαθεσίμων σε ξένο νόμισμα, μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσης.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

9. Αναπροσαρμογή της αξίας των περιουσιακών στοιχείων του πάγιου ενεργητικού δεν επιτρέπεται, εκτός αν αυτή γίνεται σε εφαρμογή ειδικού νόμου. Για την εφαρμογή αυτού του νόμου, η αναπροσαρμοσμένη αξία των στοιχείων αυτών θεωρείται και αξία κτήσης τους.

Κάθε τέτοια αναπροσαρμογή, που έγινε μέσα στην κλειόμενη χρήση, αναφέρεται και επεξηγείται στο προσάρτημα, μαζί με την πλήρη ανάλυση της κίνησης του σχετικού λογαριασμού που περιλαμβάνεται στις «διαφορές αναπροσαρμογής».

10. Για την εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 42β, τα εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα στοιχεία υποκαταστημάτων που έχουν την έδρα τους στο εξωτερικό μετατρέπονται σε δραχμές ως εξής:

α) Τα στοιχεία του πάγιου ενεργητικού, πλην των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων, και οι κινητές αξίες (χρεόγραφα και άλλοι τίτλοι), μετατρέπονται σε δραχμές με την τιμή του ξένου νομίσματος της ημέρας κτήσης (αγοράς ή ιδιοκατασκευής) κάθε στοιχείου. Οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 6 εφαρμόζονται αναλόγως.

β) Τα αποθέματα μετατρέπονται σε δραχμές με την τιμή του ξένου νομίσματος της ημέρας κτήσης τους (αγοράς ή παραγωγής). Οι διατάξεις της παρ. 7 εφαρμόζονται αναλόγως.

γ) Τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία, καθώς και οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις, μετατρέπονται σε δραχμές με την τιμή του ξένου νομίσματος της ημέρας κλεισίματος του ισολογισμού.

δ) Τα έξοδα και τα έσοδα μετατρέπονται σε δραχμές με τη μέση τιμή του ξένου νομίσματος της διαχειριστικής περιόδου στην οποία αναφέρονται.

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΜΕΘΟΔΩΝ
ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΥΛΩΝ ΠΑΓΙΩΝ

Για τον προσδιορισμό αυτής της τιμής αθροίζονται οι μέσες τιμές αγοράς και πώλησης του ξένου νομίσματος, που ίσχυαν κατά την έναρξη της διαχειριστικής περιόδου και κατά το τέλος κάθε μήνα αυτής, και το άθροισμα διαιρείται με τον αριθμό των μηνών της περιόδου, προσαυξημένο κατά μία μονάδα. Για τις συναλλαγματικές διαφορές, που τυχόν θα προκύψουν από τις μετατροπές των προηγούμενων περιπτώσεων α' – δ' της παραγράφου αυτής, εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

α) Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή σε δραχμές των στοιχείων του πάγιου ενεργητικού, πλην των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων, καθώς και από τη μετατροπή των κινητών αξιών, των αποθεμάτων, των διαθέσιμων περιουσιακών στοιχείων και των εξόδων και των εσόδων, μεταφέρονται στο λογαριασμό «αποτελέσματα χρήσεως».

β) Για τις συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν από τη μετατροπή σε δραχμές των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων, εφαρμόζονται αναλόγως οι παραπάνω διατάξεις της περίπτ. γ της παρ. 3 και της περίπτ. β, εδάφιο δεύτερο, της παρ. 8.

11. Στην περίπτωση που δεν λειτουργεί υποκατάστημα, για τη μετατροπή σε δραχμές των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας, που βρίσκονται στο εξωτερικό και είναι εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της προηγούμενης παρ. 10.